

O'zbekiston OVOZI

№ 24
2020-yil, 8-iyul
Chorshanba (32.618)

Ijtimoiy-siyosiy gazeta

1918-yil 21-iyundan chiqq boshlagan

Улуғлардан улуғимсан, Ватаним!

Диёрбек ҚУЧҚОРОВ,
Давлат тест маркази бошқарма бошлиғи.

Давлат тест марказининг сайти орқали рўйхатдан ўтганман. Танлаган таълим йўналишларимни ўзгартирсам бўладими?
— Абитуриентлар рўйхатдан ўтиш муддати тугагун (20-июл)га қадар доимий яшаш манзилини, тугатган таълим муассасасини, имтиёзларини ва танлаган таълим йўналишларини ўзгартириши мумкин.

Болалар миллий тиббиёт маркази

● Лойиҳа қиймати 130 миллион доллардан зиёд бўлган мазкур марказ Корея Республикаси кўмағида, "Баум" корпорацияси лойиҳаси асосида барпо этилди. Бу юқори технологиялар асосида хизмат кўрсатишга ихтисослашган Марказий Осиёда ягона турдаги болалар тиббиёт муассасасидир. Бу ерда йилга 1,5 мингдан зиёд нобж жарроҳлик амалиётларини бажариш имконияти мавжуд.

● Ҳудуди 6 гектардан ортиқ ушбу тўрт қаватли даволаш корпуси 280 ўринга эга, поликлиника кўнига 250 нафаргача бемор қабул қилади. Марказ икки қарра тез ва шовқини паст бўлган магнит резонанс томографи (МРТ), мультиспирал компьютер томографи, ДНК анализатори ҳамда онкологик касалликларни барвақт аниқлайдиган замонавий Позитрон эмиссион томография (ПЭТ) технологиялари билан жиҳозланган. Бу ерда фаолият юритиш учун 100 дан ортиқ врач ва ҳамширалар Жанубий Кореяда малака ошириб қайтди. Бундан ташқари, замонавий кутубхона, 170 ўринли конференциялар зали ва 50 ўринли ошона мавжуд. Марказда янги инновацион усулларга асосланган 30 ўринли ўқув хонаси ташкил этилган.

● Жарроҳлик амалиёти ускуналарига махсус камера ўрнатилган бўлиб, бошқа шифохоналар ва олий таълим муассасалари операцияларни онлайн тарзда кузатиб бориши мумкин. Замонавий технологиялар орқали масофавий тиббий кўриклар ҳамда консилиумлар ташкил этилади, даволашнинг таъсирчан усуллари муҳофизат қилинади.

БЎСТОНЛИҚ ЯНАДА ГЎЗАЛ ВА ФАЙЗЛИ БЎЛАДИ

Маҳаллий ва халқаро туризм масканига айланади

КОРРУПЦИЯГА ҚАРШИ КУРАШИШ АГЕНТЛИГИ ТАШКИЛ ЭТИЛДИ

МАНБА: ПФ-6013-сон, ПҚ-4761-сон (29.06.2020 й.) @huquqiyaxborot

АГЕНТЛИК

- Коррупциянинг олдини олиш ва унга қарши курашиш соҳасида махсус аҳолини давлат органи ҳисобланади
- Президентга бўйсунди ва Олий Мажлис палаталари олдиди ҳисобдордир
- Мамлакатда коррупция ҳолатини тизимли таҳлил қилади
- Вазирлик ва идораларнинг коррупцияни олдини олиш ва унга қарши курашиш соҳасидаги фаолиятини мувофиқлаштиради
- Бюджет маблағларининг сарфланиши, давлат активларининг реализация қилиниши, давлат харидлари, инвестиция лойиҳаларининг амалга оширилиши ва давлат дастурлари бажарилиши билан боғлиқ материалларни талаб қилади, олади ва ўрганади
- Давлат хизматчиларининг даромад ва мол-мулкни декларация қилиш тизими жорий этилиши ҳамда декларациядаги маълумотларнинг ҳақиқийлиги текширилишини ташкил этади
- Коррупцияга оид ҳужужуазариялар буйича маъмурий суриштирувлар ўтказида
- Ияро ҳақиқияти ва ҳужулик бошқаруви органлари ҳамда уларнинг мансабдор шахслари қарорларида коррупция белгилари аниқланган ҳолларда уларнинг ижросини тўхтатиш ёки бекор қилиш тўғрисида таъқдирнома киритади

АГЕНТЛИКНИНГ ХИЗМАТЛАРИ

- Агентлик томонидан чиқарилган оғоҳлантириш, таъқдирнома, муножаатлар
- 10 КУН ИЧИДА қўриб чиқилиши ва натижалари буйича ахборот берилиши шарт
- Агентлик бошқаруви ходимларининг чекланган сони 50 та штат бирлигидан иборат
- 10 та штат бирлиги Давлат хизматини ривожлантириш агентлигидан
- 40 та штат бирлиги эса бош прокуратура ҳузуридаги Илҳосовий жиноятларга қарши курашиш департаментининг штат бирликларида шакллантирилади

ФАРМОН БИЛАН:

- Коррупцияга қарши курашиш миллий кенгаши ва унинг ҳудудий кенгашлари ташкил этилди
- давлат ҳақинияти ва бошқаруви органларининг коррупцияга қарши курашиш соҳасидаги фаолиятини мониторинг қилувчи ҳамда беклонови "e-Anticor" электрон платформаси
- коррупция ҳолатлари ҳақида Агентиликни хабардор қилиш имконини берувчи махсус яобил дастурий таъқдирнома
- 2020-2021 йилларда барча давлат ва ҳужулик бошқаруви органларида коррупцияга қарши ички назорат тизими жорий этилади

АҲОЛИНИНГ ТОМОРҚАЛАРДАН ФОЙДАЛАНИШ САМАРАДОРЛИГИ ОШИРИЛАДИ

@huquqiyaxborot ПҚ-4767-сон, 30.06.2020 й.

"ТОМОРҚА ХИЗМАТИ" МҲЖ - фермер, деҳқон ҳужуликлари ва томорда ер эгаларига қишлоқ ҳужулиги барча фаолият турларини ривожлантириш учун зарур моддий ресурсларни етказиб берувчи ҳужулик қирғувчи субъект

"Томорқа хизмати" МҲЖларга қуйидагилар ажратилади

- Иссиқона, совутиқчи омборхоналар, чорваллик мажмуалари қуриш учун ер майдони
- 3 МЛРД СЎМ КАФИЛИК
- 120 МЛН СЎМ СУБСИДИЯ
- СУВ ТАЪМИНОТИ ОГИР ХУДУДЛАР

2021 йил 1 январга қадар Тошкент давлат аграр университети ва унинг филиаллари ҳузуридаги "Ахборот-маслаҳат марказ"лари (Extension center) ҳамда "In-vitro" лабораторияси томонидан ушбу хизматлар шартнома асосида ташкил этилади.

МИКРОКРЕДИТЛАР ҚУЙИДАГИ ШАРТЛАРДА БЕРИЛАДИ

- 3 ой имтиёзли давр билан
- 1 йил муддатга
- 4% банк маржасини ҳисобга олган ҳолда
- 2 МЛН СЎМГА
- Оилавий тадбиркорлик маркази ҳулосасиз

2023 йил 1 январга қадар "Томорқа хизмати" МҲЖ ҳамда қишлоқ ҳужулиги кооперативларига бериладиган кредитлар буйича кредит суммасининг 50 фоизига, бироқ 3 млрд сўмдан ортиқ бўлмаган ҳажмда кафилик берилди

кўмида 30 та аҳоли томорчаларини суғориш учун ер ости сувларига қудуқларни бурғулаш харажатларининг 70 фоизини, бироқ 120 миллион сўмдан ошмайдиган қисмини қоплашга субсидия ажратилади

ҳар йили 1 апрель ва 1 августга қадар сув таъминоти оғир ҳудудлардаги аҳоли томорчаларида қудуқларнинг манзилли дастури шакллантирилади

қишлоқ ҳужулиги экипларининг уруғлари ва қудуқларини таъмирлаш ва етказиб бериш

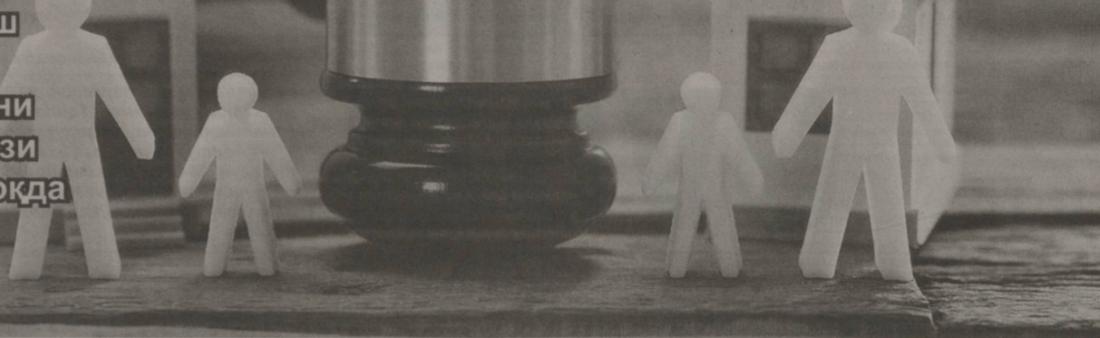
усуликларини касаллик ва зарар қунандардан ҳимоя қилиш

етиштириш агротехникаси, қишлоқ ҳужулиги маҳсулотларини савлаш ва қайта ишлаш юзасидан маслаҳат ва таъсирлар бериш.

Республика буйича 2019 йилниг 11 ойида 277,4 минг никоҳ қайд этилган бўлса, 28,7 мингдан зиёд оила ажрашди.

БИЗДА АЖРАШИШ ОСОНМИ?

Оилаларни сақлаб қолиш учун қонунчиликка ўзгартириш киритиш кераклигини ҳаётнинг ўзи талаб этмоқда

Мақсуда ВОРИСОВА, Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги ХДП фракцияси аъзоси.

Оила ҳаётнинг абадийлигини, авлодларнинг давомийлигини таъминлайдиган, муқаддас урф-одатларимизни сақлайдиган, шу билан бирга, келажак насллар қандай инсон бўлиб етишишига бевосита таъсир кўрсатадиган тарбия ўчоғидир.

Жамиятимизда оила билан боғлиқ ўзига хосликни минг йиллар давомида ҳаёт синовларидан ўтиб келадиган никоҳнинг муқаддаслиги, ота-онанинг фарзандлар, фарзандларнинг ота-она олдидан бурчи, ўзаро иззат-ҳурмат ва ҳамжихатлик, ибодат, оила шаъни ва номусини асраш каби ҳамма бирдек иттиҳад этишган ҳаётнинг қонунлар амал қилиб келмоқда.

Аммо сўнгги йилларда турли сабабларга кўра, ажримларнинг охиб бораётганига гувоҳ бўляпмиз. Мисол учун, республика буйича 2019 йилниг 11 ойида 277,4 минг никоҳ қайд этилган бўлса, 28,7 мингдан зиёд оила ажрашди. Бу янги тузилган ҳар 10

оиладан биттасида ажрим рўй берди, дегани.

Оилавий ажримларнинг сабаблари кўп. Бунга уй-жой масаласи, ишсизлик, моддий етишмовчилик, ёшларнинг мураккаб ҳаётга тайёр бўлмагандан оила қуриши, эр ёки хотиннинг ишлаш учун бошқа мамлакатларга кетиб қолиши, маънавий-ахлоқий муҳитнинг ёмонлиги, муносабатларга ташқаридан бошқа шахсларнинг аралашуви сабаб бўлиши мумкин. Юртимиздаги бу муаммо олимлар томонидан ўрганилганда, ажримларнинг тенг яримда ёшларнинг бир-бирини тушуна олмаслиги, ҳаётга, оила масаласига энгил қараш сабаб қилиб кўрсатилган.

2020 йилнинг январь-март ойларида республика буйича ФХД органлари томонидан 7,8 мингга никоҳдан ажралиш қайд этилган бўлиб, мос равишда 1000 аҳолига нисбатан никоҳдан ажралиш коэффициенти 0,9 промиллени ташкил этди.

Худудлар буйича 2020 йил январь-март ойларида никоҳдан ажрашганларнинг энг юқори коэффициенти Тошкент шаҳри (1,0 промилле), Андижон (0,9 промилле) Самарқанд (0,8 промилле) Тошкент вилоятларида (0,8 промилле) кузатилди.

Никоҳ бекор қилинар экан, турмуш қийинчиликлари асосан аёл зиммасига тушади. Чунки аксар ҳолларда у яшаб турган уйдан фарзандлари билан чиқиб кетиб, ўзи ва болаларининг таъминотини ўйлашга мажбур бўлади.

Никоҳдан ажрашиллар дунёнинг барча давлатларида қайд этилади. Лекин биздаги қонунчиликда турмушдан ажраган аёл ва болаларнинг кейинги тақдири кафолатланмаган. Тўғри, вояга етмаган болалар учун алимент тўловлари қонунда белгиланган. Лекин ҳозирда қанчадан-қанча аёллар ана шу пуллари учун

олмай, судма-суд юрганига ҳаммамиз гувоҳимиз. Ажралиш жараёнининг ўзи ҳам баъзи давлатларникига нисбатан осон.

Агар чет эл тажрибасига мурожаат қилсак, Польшада никоҳ фақат суд орқали бир неча босқичда бекор қилинади. Лекин бу ҳолат иктомий меъёрлар ёки вояга етмаган болалар манфаатларига зид бўлса, судлар никоҳни бекор қилишни рад этади. Испаниянинг Олий суди никоҳдан ажрашган эркакни солиқ уй бекаси бўлган хотинига уй ишларини бажаргани учун компенсация ва хотини ҳамда болалари учун алимент тўлашга мажбур қилади. Германияда ажрашаётган оилада болалар бўлса, суд, аввало, уларнинг манфаатларини ҳисобга олади. Шунингдек, нафақат мол-мулк, балки пенсия жамғармалари ҳам иккига бўлинади, бунда ҳам ўзига яраша адолат мавжуд. Негаки, бола тарбияси ва уй ишлари билан машғул бўлган аёл пенсия учун жамғарма яратмаган. Бразилияда ҳам аввало оиладаги вояга етмаган болалар манфаати ҳимоя қилинади, уларнинг ажримдан олдинги таъминот даражаси сақланиб қолиниши мажбурий қилиб белгиланган.

Бизнинг қонунларимиз кўп ўринда совет мафқураси қоидаларини сақлагани сабабли, никоҳ масаласида миллимиз менталитетига мос келмайдиган ўринлари мавжуд. Юқорида айтиб ўтганимиздек, хорижий давлатларда ажрим ҳақида қарор чиқаришдан олдин судлар болалар ва аёлнинг кейинги тақдири билан қизиқиб, уларни кафолатлашга ҳаракат қилади. Бизда эса аввал никоҳ бекор қилиниб, ажрим қайд этилади, кейин фарзандлар тақдири, мол-мулк тақсироти қилиб чиқилади.

Совет қонунчилиги асосан рус халқи оdatларига кўра тузилгани учун ажримдан кейин эркак уйдан чиқиб кетди, чунки куёв келин уйда яшаши оdatий ҳол саналади. Бизда эса ичкюёв касдан-кам учрайдиган ҳолат, оdatда келин куёв уйига боргани сабабли ажримдан сўнг аёл болалари билан ота уйига кетишга мажбур. Сўнгги унинг бошига қанча кўнглисизликлар тушиши ҳаммага маълум.

Чунки "ниқдан қиз чиғриқдан ташқари", дейишади. Аввало, бу хонадонда маънавий тушкунлик пайдо бўлади, келинлар ва қайтган қиз ўртасида зиддиятлар юзга келади. Баъзида турмушдан ажрашган аёл ҳам болаларидан воз кечи. Оқибатда бизнинг ҳалқимиз учун

ор-номус масаласи ҳисобланган ота-онани тирик етимлар қўлайиб, болалар уйларида тарбияланишдек ҳунук ҳолат юзга келади.

Ажримдан кейинги энг катта гавголарга сабаб бўладиган масала — бу уй-жойдир. Ислолда йигит бўлажак оиласини уй-жой билан таъминлаб, кейин уйланиши деярли қоидага айланган. Бизнинг жамиятимизда ҳам туғилган фарзандга отанинг фамилияси берилади, лекин ажрим юз берса, қандай қилиб бўлмасин, масъулиятдан қочишга ҳаракат қилинади.

Хўш, оилани сақлаб қолиш, ажримларнинг олдини олиш учун қандай таъсирли чора кўриш лозим? Менимча, қонунларимизга тегишли ўзгартиришлар киритиш вақти келди. Масалан:

➤ никоҳ қайд этилишидан аввал ёш оила яшаيدиган манзил аниқ бўлиши, ажрим юз берган ҳолатда фарзандлар ва аёл турар-жой билан таъминланиши шарт;

➤ никоҳ қайд этилган, аёл юқорида кўрсатилган манзилга зудлик билан рўйхатга қўйилиши керак (ортиқча оворатарчиликсиз, келин фамилияси ўзгаргани сабабли, янги паспорт олданда, прописка ҳам ўзгартирилиши керак);

➤ болалар учун алиментлар мажбурий ундирилиши механизм жорий қилиниши лозим, ҳозиргидек кам ҳақ тўланадиган ишга номига жойлашиб, энг кам миқдорда алимент ҳисоблаш амалиётдан воз кечиб зарур. Алимент миқдори боланинг ҳаёт кечириши, таъмин олиши учун етарли бўлиши талаб этилади;

➤ ота-онани тирик бўла туриб, болалар уйига жойлаштирилган фарзандларга ота-онани томонидан махсус ҳисобга пул ўтказиши жорий қилиш шарт.

Юқорида келтирилган масалалар ечимини буйича мажбурий равишда никоҳ шартномаси тузилса, ҳар қандай эркак ёки аёл ажралиш ҳақидаги фикри бир неча бор ўйлаб кўрарди. Жамият ривожланар экан, ҳаётни тартибга солувчи қонунлар ҳам ўзгариб, тақомиллашиб бориши табиий. Давлатнинг асосини ташкил қилувчи оилалар мустақамлигини таъминлаш, болалар учун соғлом оилавий муҳитни кафолатлаш мақсадида қонунларимизга қўшимча ва ўзгартиришлар киритиш вақти келди, деб ўйлайман.

ЭШИТМАДИМ ДЕМАНГЛАР!

ЭПИДЕМИОЛОГИК ВАЗИЯТ КЕСКИНЛАШДИ

ЎЙЛАНГ, ХУЛОСА ЧИҚАРИНГ

Соғлиқни сақлаш вазирлигининг хабар беришича 2020 йил 7 июль соат 10:00 ҳолатига кўра, Ўзбекистонда коронавирус инфекцияси қайд этилганлар сони 10459 (+97) нафарни ташкил этмоқда.

Янги касалланиш ҳолатларининг 35 нафари Қарантин марказидаги фуқаролар (барчаси хориждан келган) орасида, 59 нафари Тошкент шаҳрида ҳамда 3 нафари Қорақалпоғистон Республикасида аҳоли орасида аниқланган.

Юртимизда 6690 нафар коронавирус инфекциясига чалинган фуқаролар соғайган. Айни пайтда 3732 нафар беморга шифокорларимиз томонидан белгиланган стандартлар буйича даво чоралари қўрилмоқда. Улардан 25 нафари оғир, 11 нафари эса ўта оғир аҳволда.

Соғлиқни сақлаш вазирлиги Республика Вирусология илмий текшириш институти клиникасига ётқизилган ўта оғир аҳволдаги бемор аҳоли турисидида видеолаҳзани намойиш этди. Бундан ҳар биримиз хулоса чиқариб олишимиз зарур, албатта. Вазирлик барчани янада хушёр бўлишга, карантин қоидаларига қатъий риоя этишга даъват этмоқда.

Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти эса коронавирус инфекциясининг дунё мамлакатлари аҳолиси орасида тарқалиши янада шиддатли тус олаётганини маълум қилмоқда.

Жумладан, бизга қўшни мамлакатларда ҳам сўнгги кунларда аҳоли орасида касаллик қайд этилганлар сони кескин қўлайиши натижасида, тиббиёт тизимида иш ҳар қанчонгидан ҳам ошган, жой ва дори-дармон тақчиллиги юзга келган. Республикада ҳам сўнгги кунларда аҳоли орасида касаллик қайд этилиши сезиларли даражада қўлайган. Бу ҳолат барчамизни хушёр тортириши лозим.

Covid-19га чалинган беморлар қандай аҳолига тушишини ўз кўзингиз билан кўрсангиз биласиз ва карантин қоидаларига қатъий риоя этиш қанчалик муҳим эканлигини қучурроқ ангайсиз.

Соғлиқни сақлаш вазирлиги аҳолини имкон қадар фаол мулоқотдан, турли тадбирлар ўтказишдан тийилшларини ва албатта, иктомий масофа сақлаш, қўлларни яхшилаб қайта-қайта ювиш, кўчага чиққанда ниқобни тўғри тақиш каби карантин қоидаларига қатъий риоя этишларини қайта-қайта таъкидламоқда.

Тўрт ҳудудда аҳоли орасида янги ҳолатлар қайд этилди

6 июль куни Ўзбекистонда 342та янги зарарланиш ҳолати тасдиқланди (жами 10362 ҳолат), 106 нафар бемор соғайди, 3 киши вафот этди. Шу вақтгача 6690 беморга жавоб берилган, 37 киши вафот этган, шифохоналарда 3697 нафар бемор даволанмоқда. Бугун кунлик ўсиш буйича янги рекорд қайд этилди.

5 ҳудудда — Тошкент шаҳри, Наманган, Андижон, Фарғона ва Тошкент вилоятларида янги ҳолатлар қайд этилгани тўғрисида Соғлиқни сақлаш вазирлиги хабар қилди.

342 ҳолатдан 204 таси карантин муассасаларида, 116 таси аҳоли орасида аниқланган, халқаро юк ташувчи автомашина ҳайдовчилари бўлган 22 ки-

шига ҳам вирусдан зарарланиш ташхиси қўйилган.

4 ҳудудда аҳоли орасида янги ҳолатлар аниқланган. Аҳоли орасидаги янги ҳолатларнинг энг кўп қисми Тошкент шаҳрида қайд этилди — 101 ҳолат. Пойтахтда 4 июнь кунидан буён узлуксиз равишда аҳоли орасида коронавирус аниқланиб келинмоқда.

Наманган вилоятида аҳоли орасида яна 10 кишида вирус аниқланган. Вилоятда шу вақтгача 321та ҳолат қайд этилган, айни вақтда шифохоналарда 24 бемор даволанмоқда.

Бугун **Фарғона вилоятида** аҳоли орасида 3та ҳолат қайд этилди - Фарғонада май ойи бошидан буён янги ҳолатлар қайд этилмаётган, вилоят 14 майдан буён коронавирусдан холи ҳудуд ҳисобланиб келинаётганиди.

Шунингдек, **Андижонда** аҳоли орасида 2 кишида вирус чиққан.

Карантин (+204)

Хориждан келган **Тошкент вилоятидаги** Уртасарой карантин марказига жойлаштирилган фуқаролар орасида 76 бемор борлиги аниқланди.

Тошкент шаҳрида коронавирусга чалинганлар билан мулоқотда бўлиб, карантинга олинган фуқаролар орасида 46 кишига вирусдан зарарланиш ташхиси қўйилди. Пойтахтда кун давомида жами 147та ҳолат аниқланди.

Андижон вилоятида карантинга олинганлардан 78 нафаридида вирус чиққан. Вилоятда бугун жами 80та янги ҳолат қайд этилди.

Шунингдек, **Наманган вилоятида** беморлар билан алоқаси тўғрисида карантинга олинган 4 кишида вирус чиқди.

Ҳайдовчилар (+22)

Тошкент вилоятида 20 нафар халқаро юк ташувчи автомашина ҳайдовчисига коронавирусдан зарарланиш ташхиси қўйилган, Наманганда ҳам 2та ҳолат қайд этилган.

Тузалганлар (+106)

Қорақалпоғистон Республикаси, Жиззах, Наманган ва Сурхондарё вилоятлари ҳамда Тошкент шаҳридаги тиббиёт муассасаларида 106 нафар фуқаро соғайди ва шу вақтгача касалликдан фориг бўлганлар сони 6690 нафарга өтди.

Ўлим (+3)

6 июль куни Ўзбекистонда қаторасига иккинчи кун бир кунда 3 ўлим ҳолати қайд этилди. Улардан икки нафари эркак ва бир нафари аёл.

Олимларнинг қутилмаган хулосаси ёки уйдку бўлган вирус

COVID-19 пайдо бўлганига ҳам ярим йилдан ошди. Олимлар пандемиянинг олдини олиш ёки уни бартараф қилиш буйича ҳали узил-кесил натижага эришмади, бироқ изланишлар бир зум тўхтагани йўқ. Қолаверса, ўтган олти ой касалликнинг келиб чиқиши борасида турли фаразлар, эҳтимолларни ҳам таҳлил қилиб кўриш учун етарли муддат бўлди. Шу боис, дунё олимлари пандемиянинг пайдо бўлиши буйича турли фикрларни илгари сурмоқда.

Масалан, Оксфорддаги исботланган тиббиёт маркази катта илмий ходим (Centre for Evidence-based Medicine, CEBM) Том Жефферсон қутилма-

ганда шундай хулосага келди. Унинг таъкидлашича, SARS-CoV-2 коронавирус ўтган қишда Уҳанда пайдо бўлганга қадар уйку ҳолатида бўлган, у табиий оммилар бир-бирига тўғри келиши натижасида юзга чиққан.

Бутун дунёдан олинган маълумотларга таянган ҳолда, олим шуни ишонч билан таъкидламоқдаки, вирус турли мамлакатларда турли вақтда уйдку бўлган. Масалан, COVID-19 Хитойнинг Уҳань шаҳрида пайдо бўлишидан 9 ой аввал коронавирус изи Барселонада оқар сувда топилиган. Утган йили декабрь ойида Турин ва Миланда олинган намуналар худди шундай натижаларни берган.

"Ўйлашимча, вирус аввалдан шу ерда бўлган. "Шу ерда", деганда мен "ҳамма ерни" назарда тутяпман. Катта эҳтимол билан айтиш мумкинки, биз уйдкудаги вирусга дуч келган бўлишимиз мумкин. У атроф-муҳит шароитига қараб фаоллашган", деб ёзади The Daily Telegraph газетаси олимнинг гапини келтириб.

У ушбу фикрларига Жанубий Георгиядан Буэнос-Айресга қараб сузган саёҳат кemasини мисол қилиб келтиради. "Кема Узделла денгизидан ўтаётганда, яъни саёҳатнинг саккизинчи кунини коронавирус билан боғлиқ биринчи ҳодиса қайд этилди. Вирус тайёр озик-овқатда бўлганими ёки у музлатқичдан чиқарилган, овқат эригандан кейин фаоллашганими?", деб савол беради олим.

Жефферсон худди шунга ўхшаш воқеа сифатида утган асрининг бошида тарқалган "испанка" пандемиясини келтиради. 1918 йилдан 1920 йилгача мазкур грип билан сайёраимиз аҳолисининг учдан бири оғирган. У тахминан 100 миллион кишининг ёстигини қуритган. Олим ушбу воқеаларни таҳлил қилар экан, Фарбий Самоа аҳолисининг қарийб 30 фоизи "испанка"дан нобуд бўлганига эътибор қаради. Чунки ороп аҳолиси ўшанда ташқи дунё билан умуман алоқада бўлмаган.

— Вирус ҳеч қердан келмайди ва ҳеч қаргга кетмайди ҳам. Улар ҳар доим шу ерда бўлган ва баъзан нимадир уларни фаоллаштириб юрари. Эҳтимол, дунё аҳолисининг зичлашиб бораётгани ёки экологик вазият, яъни иқлим ўзгариши бунга сабаб бўлаётгандир. Ўз айнан шуни ўрганишимиз лозим, — дейди Жефферсон. — Қолаверса, вирус нафақат одамдан одамга ҳаво томчилари орқали, балки оқар сувлардан ҳам юқиши мумкин.

Яқинда дунёнинг 32 мамлакатидан қарийб 240 нафар олим Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилотига (ЖССТ) мактуб йўллаган. Унда инфекция тарқалиш омилли сифатида коронавируснинг жуда майда зарралари ҳаво орқали юқиши мумкинлигини тан олиш сўралган, деб ёзади The New York Times.

ЖССТ шу вақтгача вирус аксарият ҳолларда касал одам йўталганда, аксирганда ёки гаплашганда нафас олиш йўлларида ажралиб чикувчи йирик томчилар орқали юқишини таъкидлаб келарди.

Олимларнинг таъкидлашича, фактлар шуни тасдиқламоқдаки, вирус хона ҳавосида туриб қолган майда зарралар орқали ҳам юқиши мумкин экан.

239 нафар олимнинг ЖССТга тавсия сифатида ёзган ушбу мактуби яқин кунларда илмий журналларда эълон қилинади, дейилмоқда хабарда.

ЖССТ мутахассислари эса ҳозирча коронавируснинг ҳаво орқали юқиши буйича далиллар унчалик ишончли эмас, деган фикрда.

— Сўнгги икки ой ичиди биз коронавируснинг ҳаво-томчилар орқали юқиши эҳтимоли борлигини, лекин ишончли далиллар билан исботланмаганини айтиб келмоқдамиз. Ушбу масала буйича кескин баҳс-мунозаралар ҳамон давом этмоқда, — дейди ЖССТнинг инфекциялар назорати буйича техник раҳбари Бенедетта Аллегранци. — Шунингдек, агар инфекциянинг ҳаво-томчи орқали юқиши пандемиянинг тарқалишида муҳим омиллардан бири экани ҳақиқат бўлса, у ҳолда коронавирусга чалинмаслик учун қатор янги чоралар қўллаш лозим бўлади. Жумладан, шифокорлар хоналарда ҳатто иктомий масофа сақланган шароитда ҳам майда зарраларни филтёрлайдиган ниқоб тақиб юришига тўғри келади. Бундан ташқари, жамоат жойларда ҳавони тозалайдиган тизим бўлиши лозим, шунингдек, вирус зарраларини ўлдирадиган ультрафиолет чироқлар ўрнатилиши керак.

Вакцина қачон ишлаб чиқарилади?

The Washington Post газетаси ЖССТ раҳбари Тедрос Адханом Гебрейесуснинг сўзларига асосланиб ёзишча, ҳозир дунё буйича 141 та вакцина устида тадқиқотлар олиб бориламоқда. Ҳатто, айрим олимлар санокли ойлardan кейин ўз муваффақиятларини эълон қилиши мумкин.

«Ҳозир 141 та вакцина ишлаб чиқилмоқда. Бу борадаги илгорларга муваффақиятини эълон қилиши учун атиги бир неча ой қолди. Албатта, тўлиқ химояга кафолат йўқ, лекин биз умид қиламиз», деган ЖССТ раҳбари.

Бир сўз билан айтганда, дунё буйича коронавирусга чалинганлар сони 11 миллион кишидан

ошиб кетди. Ҳисоб-китобларга қараганда, барча касалланганларнинг қарийб 60 фоизи июнь ойига тўғри келган. Лекин бу июнь ойи инфекция тарқалишининг энг юқори чўққиси бўлди, энди пандемия чекинади, дегани эмас. Сўнгги ҳафтада ҳар кунни 160 мингдан зиёд киши коронавирусга чалинаётгани одамларни янада кўпроқ ҳавотирга солмоқда. Бу ҳар бир инсонни яна бир бор хушёрликка чақиритиши шубҳасиз.

Шу боис ЖССТ раҳбари пандемияга қарши курашда комплекс ёндашуви зарурлигини бот-бот таъкидлаётганида жон бор. "Қўп мамлакатларда коронавирусни жиповлашга муваффақ бўлигани билан (бу ерда Италия ва Испания назарда тутилмоқда), чеклов чоралари юмшатиб, вазият яна қайтадан ёмонлашиши мумкин", дейди ташкилот раҳбари.

Комплекс ёндашуви деганда, у шубҳали ҳолатларни аниқлаш, тест ўтказиш, инфекцияга чалинганларни бошқалардан ажратиб қўйиш, улар мулоқот қилган одамларни назоратта олиш ва иктомий масофага қатъий амал қилишни назарда тутган. Бундан ташқари, шифокорларни беморлар билан ишлашга ўргатиш ва аҳолининг COVID-19 буйича билимини ошириш ҳам ўта муҳим масала эканини алоҳида таъкидлаган.

Бу мисоллардан кўриниб турибдики, коронавирус пандемиясининг келиб чиқиши, унинг олдини олиш ёки беморларни самарали даволаш буйича дунё олимлари тадқиқотларни асло сусайтиргани йўқ. Бу изланишлар яқин ойлarda ўз натижасини беришига умид қиламиз. Аммо бу боло-қоздан, аввало, ҳар биримиз ўзимизни асраш ҳақида ўйлашимиз керак бўлади.

«Ўзбекистон овози» муҳбири Таштемир ХУДОЙҚУЛОВ тайёрлади.

Депутат биргина йўналишда эмас, кўп жиҳатдан фаол бўлиши лозим.

ДЕПУТАТ БИЛАН СУХБАТ

Шарофиддин НАЗАРОВ:

«МАҚСАДНИ ЯНГИЛАШ, ВАҚТНИ ЭСА ҚАДРЛАШ КЕРАК»

фракция, яъни ЛиДеп, Адолат ва ХДП муштарак мақсадлар атрофида бирлашяпти. Халқ демократик партияси аҳолининг энг кўп қатлами манфаатларини қамраб олувчи ташаббус ва гоялар билан чиқади. Ижтимоий ҳимояни фақат кам таъминланганлар муаммоси билан боғлиқ масала, деб тушуниш нотўғри. Ижтимоий соҳа ҳаётимизнинг ажралмас қисмидир. Лекин камбағалликни қисқартириш, бандликни ҳал этиш учун тадбиркорликни ривожлантириш муҳим аҳамиятга эгалиги ҳеч кимга янглик бўлмай қолди. Кимгадир моддий ёрдам ажратиш билан муаммо ҳал бўлмайди. Ижтимоий ҳимоянинг механизми, усуллари кенг. Ёндашувда янглик қилиш лозим. Яъни, кам таъминланганларга имконият бериш керак. Ҳаётини яхшилаб олиши, яхши даромадга эга бўлиши учун қўлай муҳит яратиш талаб этилади. Бунда адолат таъминловчига тўлиқ амал қилиш зарур. Демакки, жамиятда тенгликни таъминлашда мақсадларимиз бир. Шу жиҳатдан касбий фаолиятим ҳамда депутатлик айнан бир нуктада бирлашмоқда.

Яна бир гап. Авваллари ҳудудларни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш масаласига бир ёқлама ёндашилган. Хом ашё базаси етарли, демак, ўша ҳудуд яхши, деб баҳолаверган. Ишлаб чиқариш жойлаштирилганда ҳам инфратузилма қўлайлиги биринчи ўринда турган. Натигада олис қишлоқлар эътибордан четда қўлиб кетган. Ҳозирда эса бунинг мулкҳо акси. Ҳар бир ҳудуднинг меҳнат салоҳияти, аҳолининг талаби, жойлашуви, иқлимидан келиб чиқиб, инвестицион лойиҳалар устида ишланмоқда. Бу эса иқтисод соҳасида ҳам янгича ёндашуви талаб қилмоқда. Энди фақат лойиҳа билан иш битмайди. Шу ўринда иқтисодий жараёнларни ривожлантириш, тадбиркорлик муҳитини шакллантириш масалалари ҳам долзарб бўлиб бораёпти.

Ижтимоий муаммоларни иқтисодий барқарор қилмасдан ечиш қийин. Лекин ижтимоий ривожланишсиз иқтисодий рақобатбардош қилиб бўлмайди. Биргина мисол, инновацион ривожланишга малакали, билимли ва соғлом кадр тайёрлашдан эришиб бўлмайди. Шу ўринда таълим, илм-фан ва соғлиқни сақлаш тизимининг чамбарчас боғлиқлигини яқол кўришимиз мумкин. Юқори сифатга эришиш учун ҳар бир соҳа бир-бирига боғлиқ экан, бир мушт бўлиб ҳаракат қилиш, фаол бўлиш кутилган самарани беради.

— Фаолият деганда нимани тушунасиз? Фаол депутат бўлишнинг қандай шартлари бор? — Фаол бўлиш учун мақсад тўғри қўйилиши керак. Мақсадсиз инсон фаол бўла олмайдми. Инсон ҳаммиша янги-янги мақсадларни олдиға қўйиб яшайи керак. Ана шунда ўз-ўзидан фаоллик юзаға келади.

Депутат биргина йўналишда эмас, кўп жиҳатдан фаол бўлиши лозим. Қўнчилиққа тақлифлар, фикрлар бериш бир йўналиш бўлса, одамларнинг муаммоларини ўрганиш, уларға ечим топишга қўмақлаш яна бир масаладир. Қўнчларнинг ижроси устидан назорат қилиш, депутатлик сўрови ва яна ўз ваколатлари доирасида вазифаларни амалға ошириш

талаб этилади. Халққа яқин бўлишнинг йўналишлари кўп. Одамларнинг муаммосини ўрганиш, сайловчилар билан учрашдим, ишим шу, деб ўйлаганлар адашади. Аҳоли манфаатларини қўнчунан ҳимоялаш бош мақсадимиз бўлиши керак.

— Сиз айтган йўналишдаги ишларни амалға ошириш учун қўнчилиққа қанақанги ўзгартиришлар киритиш керак, деб ўйлайсиз?

— Қўмитамизда айна пайтда стратегик режалаштириш бўйича қўнч лойиҳаси ишлаб чиқилляпти. Бу бизнинг амалиёти- мизда янглик ҳисобланади. Агар ўшбу қўнч қабул қилинса, концепциялар, стратегиялар, дастурларни ишлаб чиқишда жуда кўп масалаларға йўл очиб беради. Соҳани тизимға солишда қўнчий асос яратилади.

Ушбу қўнч нафақат мамлакат даражасидаги мақсад ва вазифаларни ечишда, шунингдек, алоҳида тармоқлар ва соҳаларни, ҳудудларни ривожлантиришда ҳам ўзининг ижобий таъсирини ўтказайди.

► **Партиядан кўрсатилган номзодға дастурини маъқуллаб овоз берилдими, депутатдан унинг ижроси бўйича ҳисобот беришни талаб қилиш кераклигини чуқурроқ сингдириш учун тизимли иш олиб боришимиз керак, деб ҳисоблайман. Ана шу асосда депутатнинг ишиға баҳо берилса, тўғри бўлади.**

Бундан ташқари, муҳтарам Президентимизнинг Олий Мажлисиға мурожаатида бир қанча муҳим йўналишлар ва долзарб вазифаларға эътибор қаратилиб, уларнинг қўнчий асосларини тақомиллаштириш борасида парламент палаталари олдиға аниқ вазифалар қўйилган эди. Мурожаатдан келиб чиқиб, Қўмитамиз томонидан айна пайтда бир қанча қўнч лойиҳалари устида иш олиб бориляпти. Хусусан, аудиторлик фаолияти, қимматли қозғолар бозори, нобан тақшилотлари ҳамда микроолиялаштириш тизимини ривожлантиришға оид қўнч ижодкорлиги ишлари олиб бориляпти.

Булардан ташқари, йил охиригача яна бир қанча қўнч лойиҳалар устида иш олиб боришимиз лозим. «Давлат молиявий назорати тўғрисида», «Истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисида», «Расмий статистика тўғрисида», «Табии монополиялар тўғрисида» ва бошқа бир қанча қўнчлар кирайди.

— Конституцияда парламентнинг ҳақ-ҳуқуқлари, ваколатлари қатъий белгилаб қўйилган. Депутатлар амалда бундан қай даражада фойдалана оляпти? — Тўғри, ваколатлар қонунда бел-

гиланган. Фойдаланиш масаласи эса ҳар бир шахсининг, ҳар бир сайланган депутатнинг ўзиға боғлиқ. Муҳими, ваколатларимиз, вазифаларимиз нималардан иборат эканини халққа тушунтириш зарур. Сайловолди дастурларимизда кўтарилган гоялар қўлиб кетиб, майда-чуйда ишлар билан ўралашиб қолмаслик керак. Айтмоқчиманки, депутатлик фаолияти бир ёқлама бўлиб қолмаслиги лозим. Бунинг учун ҳар бир депутат ўз вазифасини ва депутатлик масъулиятини тўғри англаб олиши шарт, деб ўйлайман.

Тўғри, депутат халқнинг ташвиши билан яшаши керак. Лекин бу фақат уй-жой, сув, газ, электр таъминоти, ишға жойлаштириш каби масалалар билан чекланиб қилиш дегани эмас. Қўнч лойиҳаларини тайёрлашда депутат фаолигини сайловчилар томонидан назорат қилиб, баҳолаб бориш ҳам жуда муҳим. Депутат ўз сайловчилари билан учрашганда, уларни мавжуд муаммолар ечими бўйича қандай чоралар кўриляётгани, қўнчилиқда қанақа ўзгаришлар бўляётгани ҳақида ҳам

рини сўрасак, йўқлигини, ҳужжатларни ҳам биз қилиб беришимиз кераклигини айтишляпти. Депутат мана шундай ҳолатда қандай иш тутиши керак? Албатта, бугун ҳар бир масалада қўнч устуворлиги таъминланиши лозим. Депутат ҳар қанча оғир бўлмасин, бунинг ўз сайловчиларига тушунтириши керак бўлади.

Сайловчилар томонидан «бизнинг манфаатимиз билан боғлиқ қандай қўнчунға овоз бердинг, қайси қўнчунға қарши чиқдинг, муаммоларини ечими бўйича қўнчларға қанақа тақлифлар айтдинг», деган саволларни қўядиган вақт келди. Партиядан кўрсатилган номзодға унинг дастурини маъқуллаб овоз берилдими, депутатдан унинг ижроси бўйича ҳисобот беришни талаб қилиш кераклигини чуқурроқ сингдириш борасида тизимли иш олиб боришимиз керак, деб ҳисоблайман. Ана шу асосда депутатнинг ишиға баҳо берилса, тўғри бўлади. Бу борада қиладиган ишларимиз ҳали кўп, жараён энди бошланяпти, десак хато бўлмайди.

— Бизға берилган маълумотларға кўра, сиз бир қанча тақлифларда турли лавозимларда ишлаб келгансиз. Улар орасидан қайси бири қалбингизға энг яқин бўлган?

— Илмий йўналиш, янгликлар қилиш, изланишлар олиб бориш табиинки, қалбимға энг яқин соҳа ҳисобланади. Чунки илмда изланиш, ҳулоса ва натижа бўлади. Лекин насиб қилган экан, маҳаллий ҳокимиятда ҳам, президент девонида ҳам, илмий даргоҳларда ҳам ишладим. Уларнинг ҳар бири ўзиға хос бир олам эди. Ҳар гал янги йўналишда иш бошлаганимда шу ишни мандан кўра яхшироқ уқдалайдиган мутахассисға берса, маъқул бўлмаслиги, мен уқдалай олар эканманми, деган фикр пайдо бўларди. Вақт ўтиб, инсон соҳаға чуқурроқ кириб боргани сари, ишға бўлган иштиёқ ҳам ортар экан. Шу жиҳатдан олиб қараганда, қўнчилиққа яқин бўлмаган, мажбурдан бориб келиб, бажарган йўналиш йўқ. Лекин илмий изланишларда давом этаман. Чунки қўнчилиқда янги тақлиф ва тавсиялар ишлаб чиқишда илм ҳам ёрдам беради.

— Сиз кутган, лекин биз сизға бермаган савол ва унға жаваб беришимиз?

— Бугунги ёшларға қандай тақлиф ва талақларингиз бор, деган саволни берганингизда, унға шундай жаваб қилган бўлардим: Мақсадсиз яшаб бўлмайди. Доим мақсадни янгилаб туриш, вақтни қадрлаш зарур. Олдингизға қўйган режангизға эришишға нимадир етишмаётган бўлса, бу вақт камлиги эмас, аксинча қўнчилиги бўлиши мумкин. Ривожланиш зичлиқни талаб қилади. Шунинг учун маълум вақт ичида қилиниши керак бўлган вазифаларни, бошқача қилиб айтганда, ўзингизға юқламан қўлайтирсангиз, ишингиздаги самарадорлик ошади. Бу тақрибадан маълум. Ишончингиз қомил бўлин. Ҳеч иқиланмай ҳаётида синиб қўрин. Албатта, натижа ижобий бўлади.

«Ўзбекистон овози» муҳбири Зилола УБАЙДУЛЛАЕВА суҳбатлашди.

Инсон ёши улғайгани сайин тафаккури, дунёқараш, муҳими, ҳаётий тажрибаси ҳам ортиб боради. Йиллар давомида кўрган-кечирганлари мактаб вазифасини ўтайди. Ёши улуглар атрофға теранроқ назар ташлайди, ҳар масала устидан мушоҳада, мулоҳаза юришиб, ҳулоса чиқаради. Партия тизимида ҳам ҳаёт тажрибасига эга депутатлар кўп бўлса, одамларни ташвишға солиб келаятган муаммолар шунча самарали ҳал этилади. Чунки кўпни кўрган кўп нарсани билади. ХДПнинг Қўнчилиқ палатасидаги фракцияси аъзоси Шарофиддин НАЗАРОВ билан кечган суҳбатда бунга яна бир қарра амин бўлдик. Саҳифамиз меҳмони эса камтарлик билан «Ҳозирги ёшлардаги дид, дунёқараш, замонавий билимларға чанқоқлик каби хусусиятлардан хурсанд бўлман ва шу масалада улардан ўрганаман», деди.

— Биринчи марта 1994 йилда сайловда номзодим қўйилганди. Ўша пайтда анча ёш эдик. Парламент ҳам ҳозирги парламент бўлмаган. У вақтда парламент бир палатали, депутатлар эса ўзларининг бошқа асосий иш жойига эга бўлган. Парламент аъзолари асосан сайловчилар билан ишларди. Қўнчилиқдаги роли, очигини айтганда, номиға бўларди.

Бугун ҳаёт ўзгарган, қўнчларға талаб ўзгарган, одамларнинг онги кечагидан мулкҳо фарқ қилади. Қўнчилиқ турмуши- мизда, ишимизда, хаттоки, ким биландир мулоқот жараёнида қўнчларға бўлган эҳтиёж ортганини сезиб бориляпти. Тан олиб айтиш керакки, қабул қилинаётган қўнч ва қарорларнинг мазмун-моҳиятини ўрганишға вақт етмай қоляпти. Уни шунчаки ўқиб чиқиб билан эса иш битмайди. Чунки уларда инсон манфаати ётибди.

Меъёрий ҳужжат қабул қилиндими, демак, қўнчилиқ ҳаётимизда ана шунға эҳтиёж бор. Асосий масала — уни ҳаётта татбиқ этиш, муаммоларға ечим топишдан иборат. Ислохотлар қўнч ижодкорлиги ва қўнч устуворлигини таъминлаш борасида амалға оширилиши лозим бўлган талайгина вазифалар тўпланиб қолди. Бу ҳолат депутатдан нафақат чуқур билим, балки катта ғайратни, фидойилиқни талаб этади.

— Сиз иқтисодчисиз. Депутат сифатида партияимизнинг сайловолди дастурида белгиланган ижтимоий масалаларға эътибор қаратишингиз керак бўлади. Бу ички жиҳат ишингизға қандай таъсир қилади? — Бугун иқтисодий ижтимоий соҳадан тасаввур қилиб бўлмайди. Шунинг айна пайтда парламентдаги учта

аири учун

Аҳолини ўйлантираётган масалалар тездара ҳал этилишида, партия электорати манфаатлари ҳимоя қилинишида депутатлик сўровининг ўрни бекиёс. Шунингдек, масъуллар эътиборидан четда қолаётган муҳим ижтимоий аҳамиятга эга муаммолар ечим топишда, ҳудудларда қўнч ва фармонларнинг ижроси устидан назорат ўрнатишда ҳам сўровларнинг аҳамияти катта. Шу боисдан Ўзбекистон ХДПдан сайланган депутатлар мазкур масалаға алоҳида эътибор қаратиб келмоқда. Турли тақшилот ва идораларға сўровлар юбориб, уларнинг ижросини назоратға олишмоқда.

— Бугун ҳаёт ҳар биримиздан ишға ўзгача ёндашишни, ҳар бир масалада дахлдорлик ҳисси билан ҳаракат қилишни талаб этади. Хусусан, депутатлардан ҳам, — деди ЎзХДП Марказий Кенгаши ходими Шерзод Содиқов. — Олдинги даврдагидек муаммони масъулларға етказиш камлик қилади. Аввало масалани чуқур ўрганиш, таҳлил қилиш, мутахассисларнинг фикрини билиш керак. Сўнгра депутатлик сўровини аниқ-равшан тайёрлаш, идора ёки тақшилотға юбориш лозим. Навбатдаги вазифа — масала ечим топмагунча ҳаловат билмаслик. Шундангача сайловчида партияға, ўзи овоз берган номзодға нисбатан ишонч мустаҳкам бўлади.

Жорий йилнинг ўтган олти ойида маҳаллий Кенгашлардаги ЎзХДП гуруҳлари аъзолари томонидан тегишли тақшилот рақбарларига 2889

ДЕПУТАТЛИК СЎРОВИГА МУНОСАБАТ

депутатлик сўрови юборилган. Шундан 2037 таси ижобий ҳал этилган, қолганлари назоратга олинган. Сўровларни соҳалар бўйича таҳлил қилганда, бандлик, коммунал, ички йўлларнинг таъмир-талаблиги ва бошқа соҳаларға алоқадорлигини кўриш мумкин. Фаол ва ташаббускор депутатлар бошчилигида муаммолар босқичма-босқич бартараф этилмоқда.

Бироқ барча ҳудудларда ҳам аҳвол бирдек, деб бўлмайди. Масалан, Жиззах вилоятида партия гуруҳида 105 депутат фаолият олиб бормоқда. Улар жорий йилнинг олти ойида бор-йўри 71 сўров юборган. Савол туғилади: бу кўрсаткич вилоятда муаммо йўқлиги, ҳаммаси қўнчилиқдагидек бўлгани учунми ёки депутатлар ўз вазифасини тўлақонли бажара олмаганиданми?

— Айна вақтда Бухоро вилоятида партияимиздан номзоди кўрсатилган 92 нафар депутат фаолият олиб бормоқда, — деди ЎзХДП Бухоро вилоят кенгаши бўлим мудири Феруза Турсунова. — Шундан 15 нафари вилоят, 77 нафари туман ва шаҳар кенгашлари депутатларидир. Бу рақамлар партия ва унинг гояларига сайловчилар томонидан катта ишонч билдирилганини кўрсатади, албатта. Лекин бугун одамлар партияимизға депутатларнинг сонига эмас, уларнинг ишиға қараб, баҳо беришини унутмаслик лозим. Шу боис қўлимиздаги имконият-

дан самарали фойдаланиш олдимизда турган энг муҳим вазифалардан биридир.

Таъкидлаш керакки, янги сайланган депутатларимиз томонидан жойларда муаммолар ўрганиляпти, депутатлик сўровлари жўнатиш тизими ҳам тақомиллашмоқда. Сессиялар кун тартибига кўнчилиқнинг манфаатлари акс этган масалалар киритила бошланган.

Жорий йилнинг ўтган 6 ойида халқ депутатлари вилоят, туман (шаҳар) Кенгашларидаги партия гуруҳи ва аъзолари томонидан жами 142 та депутатлик сўрови ижро органлари мансабдор шахсларига юборилган бўлиб, шундан 128 таси ижобий ҳал этилган. Бироқ депутатларнинг 3 фоизи ҳали бирор-та ҳам депутатлик сўрови чиқармаганини ҳеч қанақасига изоҳлаб бўлмайди.

Депутатларда фаоллик етишмаяпти, деб кўп айтмайсиз. Аксарият ҳолларда депутатлик сўровларига асосланган тақшилотлар, аниқ жаваблар берилмаётганини ҳам рад этолмаймиз. Масалан, «...сўраган масаланинг кейинги йилда ўрганилади...» ёки «... фалон йўлни таъмирлаш хусусидаги сўровингизға кўра, мазкур масала кейинги йилда давлат дастуриға киритилади» каби умумий жаваблардан депутат қўнчилиқини кўради.

— Ҳар бир мурожаат ортида ўнлаб инсонлар тақдири ётади, — дейди халқ депутатлари Хо-

разм вилоят Кенгашидаги ЎзХДП гуруҳи раҳбари Раҳимберган Юсупов. — Биз депутатлар бунинг унутмаслигимиз лозим.

Бугунги кунда Хоразм вилоят, шаҳар ва туман Кенгашларида партияимиздан номзоди кўрсатилган 112 нафар депутат фаолият юритмоқда. Улар томонидан жорий йилнинг ўтган даврида турли масалаларда 334 депутатлик сўровлари юборилган, 215 таси ижобий ҳал этилган.

Рости, депутатлик сўрови юборишда айрим камчиликлар ҳам кўзға ташланмоқда. Хусусан, сўров юборишда аҳолини қўнчаётган масалани чуқур ўрганмаслик ҳолатлари кузатиляпти. Депутатлик сўрови предмети, депутат сўбъекти, қўйилган масалаға муносабат барча депутатларда ҳам талаб даражасида эмас. Бунинг олдини олиш учун ҳар бир сўровни депутатлик гуруҳлари йиғилишларида муҳокама этишимиз, мақбул ечимларни биргаликда излашимиз яхши самара беради, деб ўйлайман. Шунингдек, вилоят, туман ва шаҳар партия кенгашлари, халқ депутатлари маҳаллий Кенгашларидаги депутатлар кўпроқ ташаббус кўрсатиши, электоратға яқин бўлиши, замон билан ҳамқадам юриши зарур. Қўнчилиқ палатасидаги партияимиз фракцияси аъзоларига муаммолар юзасидан асосли тақлифлар беришимиз керак.

Бугун мамлакатимизда ҳар бир соҳада сиёсий партияларнинг иштироки сезиларли даражада кучайиб бораётганини барчамиз кўриб, билиб туришимиз. Депутатликлар жамиятдаги энг зич муаммолардан тортиб, ижтимоий аҳамиятга молик масалаларға эътибор қаратишға ҳаракат қилишляпти. Сўровлари ҳам вақтида эгасига йўллана, мутахассисларнинг бепарволигига барҳам берилади, электорат манфаати самарали ҳимоя қилиниши таъминланади.

Маҳлиё АЛИҚУЛОВА, «Ўзбекистон овози» муҳбири.

Бўстонлиқ туманида олиб борилган ободончилик, бунёдкорлик ишлар кўламини кўз билан кўрмасдан, нигоҳдан ўтказмасдан тасаввур қилиш мушкул. Тозаланаётган, покланаётган Угом дарёсининг муздек сувидан бир пиёла ичиб, кўнгилини хушланг, навқирон арчазорлар қўйнида сайраётган

МУНОСАБАТ

КОРОНА-ВИРУСДАН ҚАЧОН ҚУТИЛАМИЗ?

Ер юзида қарийб 7,5 миллиарддан ортиқ аҳоли истиқомат қилади. 2019 йил декабрь ойида Хитойда аниқланган COVID-19 (тожсимонвирус) 186 дан ортиқ мамлакат аҳолисининг меҳнат ва кундалик фаолиятига бевоқиф ва билвосита ўз таъсирини кўрсатди. Пандемия шароити мамлакатлар иқтисодий тармоқларининг бир маромда ёки барқарор ишлашига имкон бермай қўйди, яъни, анкироги, иқтисодий мувозанат посанниги бузилди.

Дунёнинг кўп давлатлари бу вирус қанчалик тез тарқалиши ва қандай оғир оқибатларга олиб келишини тушуниб етишга улгурмаган пайтда Ўзбекистонда бу балонинг олдини олиш бўйича чора-тадбирлар белгилашга эътибор қаратилган эди.

Халқимиз бир ёқдан бош чиқариб, ҳамжихатликда бу балони бартараф қилишга киришди. Ҳукумат аҳолининг заиф қатламларига ёрдам беришга бутун куч ва ресурсларни сафарбар қилди, мамлакат иқтисодийни сақлаб қолиш учун кўшимча чора-тадбирлар белгиланди. Президент фармони билан Ўзбекистон Республикасида коронавирус инфекцияси тарқалишига қарши курашиш даврида аҳолини ижтимоий ҳимоя қилишни кучайтириш ва иқтисодий тармоқларни фаолият кўрсатишининг барқарорлигини таъминлаш, шунингдек, айрим ҳўжалик юритувчи субъектларни қўллаб-қувватлаш чоралари кўрилди.

Шу ўринда таъкидлаш керакки, бу даврда Соғлиқни сақлаш вазирлиги ҳузуридаги Тиббий-ижтимоий хизматлар агентлиги тасарруфидоги "Саховат" ва "Муруват" интернет уйлари алоҳида эътибор олинди. Бу ерда истиқомат қилаётган, давлат таъминоти олинган кекса ва ногиронлиги бўлган шахслар доимий равишда тиббий назоратдан ўтказиб борилди. Ушбу тоифадаги аҳоли қатлами касалликка тез чалинувчи хавф гуруҳи ҳисоблангани учун ушбу тиббий-ижтимоий муассасалар фаолиятига алоҳида эътибор қаратилди.

"Саховат" ва "Муруват" интернет уйларида ҳўшёрликни янада ошириш ва бу касаллик тарқалишининг олдини олиш мақсадида уларнинг узлуксиз фаолияти қатъий карантин режими талаблари асосида ташкил қилинди.

Бу муассасаларда карантин қоидаларига тўлиқ риоя қилинишини таъминлаш мақсадида миллий гвардия ходимлари томонидан қўриқлаш хизматлари ташкил этилди. Муассасалар ташқи ва ички ҳудудларда, бўлим ва хоналарда СЗОА ходимлари томонидан белгиланган мез-ёрларга асосан дезинфекция ишлари олиб борилмоқда.

Шу билан бирга карантиндаги ходимлар ва васийликка олинганлар тиббий никоблар, антисептик ва гигиена воситалари, тиббий кўпоқлар билан тўлиқ таъминланди, озиқ-овқат маҳсулотлари, дори-дармон, гигиена ва дезинфекция воситалари ҳамда кийим-кечак ва юмшоқ жиҳозлар захираси тўлиқ шакллантирилди.

Муассасаларда фаолият кўрсатувчи ходимлар ва истиқомат қилаётганлар ҳар кун врач текширувидан ўтказилди. Уларнинг тана ҳарорати ўлчаниб, респиратор касаллик белгилари мавжудлиги текширилмоқда. Муассасаларда жисмоний масофани сақлаш мақсадида умумий овқатланиш ошхоналари ёпилиб, индивидуал овқатланиш йўлга қўйилди. Овқат рационларига иммунитетни оширувчи, витаминларга бой маҳсулотлар киритилди.

"Саховат" ва "Муруват" муассасаларида фаолият кўрсатаётган тиббиёт ходимлари ҳар бир фуқаро соғлиғи учун қайғурмоқда. Коронавирус пандемияси қандай бало-қазолиги бугун бутун инсониятга яши маълум. Фақат оғох ва ҳўшёр бўлиш, санитария-гигиена талабларига қатъий риоя қилиш орқалигина ундан ўзимизни асрай олишимизни ҳаётнинг ўзи кўрсатмоқда. Лоқайдлик, масъулиятсизлик, эса қимматга тушиниши ҳам қўриб, билиб турибмиз. Одамлар: "Бу коронавирус балосидан қачон қутиламиз?", деб бир-бирига савол беришяпти. Ундан қачон қутулишимиз аввало, ўзимизга боғлиқлигини унутмаслик лозим.

Мухторхон ЗОИРОВ, Соғлиқни сақлаш вазирлиги ҳузуридаги Тиббий-ижтимоий хизматлар агентлиги матбуот хизмати раҳбари.

БЎСТОНЛИҚ ЯНАДА ГЎЗАЛ

маҳаллий ва халқаро туризм

Пурвиқор Чимён тоғлари қўйнида ястанган, Угом-Чотқол миллий боғининг бетакрор табиати билан уйғунлашиб кетган Бўстонлиқ тумани ўзининг шифобахш ҳавоси, ойдин булоқлари, кўзни қувонтирадиган гўзал манзаралари билан ҳамюртларимизни ва меҳмонларимизни мафтун этиб келади. Пойтахтимиз – Тошкент аҳлини эса тоза тоғ ҳавоси ва ичимлик суви билан таъминлаб келади. Шунинг учун тошкентликларнинг Бўстонлиққа эътибори, ҳурмати баланд.

Тоғ табиати ҳукмронлиги боис, бу жойлар эрта кўздан то баҳор адоғича қиш ҳукмида, ҳамма ёқ қор билан қопланган бўлади. Хизмат тақозоси билан жорий йилнинг февраль ойида Бўстонлиқ туманининг Соғлиқ қишлоғига келганимда, дастлаб кўзга ташланган ҳолат – кўчалар тор, қор босган йўллар сирпанчиқ, бунинг устига, енгил машинлар тинимсиз қатнаб турибди. Пиёдалар учун ҳатто тротуар тугул, ёлғиз ёёқ йўл ҳам йўқ экан. Биз ўшанда фахрий журналист Пардабой Эргашев билан кўзланган манзилга сирпанчиқ бўлиб кетган машина қатнов йўлидан атак-чекач қилиб бориб келганмиз.

Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 31 декабрдаги «2019-2021 йилларда Тошкент вилоятида туризм соҳасини жадал ривожлантириш тўғрисида»ги қарори асосида Бўстонлиқ туманини комплекс ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш, мавжуд муаммоларни бартараф этиш бўйича савол-жавоблар бериб келганмиз.

Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 31 декабрдаги «2019-2021 йилларда Тошкент вилоятида туризм соҳасини жадал ривожлантириш тўғрисида»ги қарори асосида Бўстонлиқ туманини комплекс ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш, мавжуд муаммоларни бартараф этиш бўйича савол-жавоблар бериб келганмиз.

Ишчи гуруҳлари томонидан дастлаб тумanning Чимён, Хўжақент ва Навобод маҳалла ҳудудларидаги, Ғазалкент шаҳридаги турар ва нотурар объектлар тўлиқ хатловдан ўтказилди.

Тошкент вилояти прокуратураси ва мутасадди идоралар билан ҳамкорликда тумандаги дала ҳовлилар, уй жойлар ҳужжатлари текширувдан ўтказилди. Ана шу жараёнда ижтимоий тармоқларда фуқаролар ва тадбиркорларга нисбатан қилинаётган ноҳақликлар ҳусусида ҳар хил хабарлар ҳам тарқала бошланди. Бош муҳаррир топшириғи билан бунёдкорлик ишлари билан танишиш, жараёни ҳолис ёритиш мақсадида шанба кун Бўстонлиқ туманига йўл олдим.

Ишчи гуруҳи аъзоларидан биринчи бўлиб Олий суд раиси ўринбосари Холмўмин Ёдгоровга учрашдим. – Бу ердаги муаммолар кеча ёки ўтган кун пайдо бўлиб қолгани йўқ, – деди Холмўмин Ёдгоров. – Улар узоқ йиллар давомида йиғилиб қолган ва ҳал этилмади. Шунинг учун жараён оғриқли кечаяпти. Жуда кўп ҳолатларда жойлар сохта ҳужжатлар асосида эгаллаб олинган, кейинчалик уй-жой, дам олувчилар учун ҳеч қанақа ҳужжатларсиз дала ҳовлилар қурилган. Бу жойларни кимдир сотган, кимдир сотиб олган. Ҳозир буларнинг ҳар бирига ҳақиқий ёки ҳақиқий эмаслиги суд ва суд-хатшунослик экспертизаси орқали текшириляпти. Фуқарога ёки тадбиркорга ер ажратиш қарори ҳақиқий эмас, деб топилган тақдирда, қурилма бузилади, ер майдони асл ҳолига келтирилиб, бу майдон давлат захирасига қайтарилади.

Албатта, бу иш билан шугулланаётган суд-хуқуқ идораларига осон бўлмаётти. Чунки бундай ҳолатда эгаллаб олган жойига дам олувчиларни қўйиб, мунтазам тарзда даромад олиб келаётган шахс учун даромад манбаидан ажралиб қолиши катта йўқотиш билан баравар. Шунинг учун уларнинг суд қароридан норози бўлиб юқори инстанцияларга, Президент қабулхонаси ва бошқа ваколатли ташкилотларга тинмай шикоят ёзаяётганини ҳам тушуниш мумкин.

Биласизми, тумани комплекс ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш жараёни бошланганидан буён фуқаролар шикоятлари асосида шу ернинг ўзиде Олий суднинг сайёр суд мажлиси ўтказилиб келинмоқда. Чунки бунақа ишлар тежорлик билан ҳал этилмасда, ҳар хил гаплар чиқиб кетади. Ҳозир жамиятимизда ошқоралик, шифофлик, ахборот олиш эркинлиги ҳуқуқи қонун билан мустаҳкамлаб қўйилган. Шу тўғрисида нодавлат оммавий ахборот воситалари, ижтимоий тармоқлар фаоллашди. Бу – менинг фикримки, жуда ижобий ҳолат. Одамларнинг мамлакатимизда, дунёда рўй бераётган воқеалардан хабардорлиги уларни лоқайдликдан ҳалос этди, таъбир жоиз бўлса, уйғотди. Ҳуқуқий саводхонлик даражаси ошди. Лекин афсус билан айтиш кераки, бязи бир ижтимоий тармоқларнинг айрим масалаларга бир томонлама ёндашуви одамларни чалғитмоқда. Иккинчидан, нотўғри ахборот бериш ҳеч кимга оғир келтирмайди.

Марҳамат, таниқ қилинг, камчиликларни кўрсатиш, бундан бунд жамият манфаат қуради. Аммо олдин масалани кўн билан ўрганиш, ҳуж-

жатларни кўздан кечириш ва томонларни эшитиш керак бўлади.

Мана, ҳозир ҳам туманга тўртта сайёр суд ҳулосасини олиб бораяпман. Ҳар қандай ҳолатда ҳам бир нарсани унутмаслик керак: бу муқаддас замин, табиий бойликлар халқ мулки. Уни асраб-авайлаш, келажак авлодга безавол ҳолда етказиш ҳар биримизнинг бурчимиз...

Бўстонлиқ туман прокурори даъвогарлигида ўтказилган сайёр суд мажлиси ҳулосаларига эътибор қаратаман. Туманга қарашли "Чимган" ҚФЙ раиси Б.Режеповнинг 1998 йил 6 мартдаги 8-сонли қарори билан фуқаро Дилшод Уринбоевга уй жой қуриш учун 8 сотих ер участкаси ажратилган. У ер участкасига бўлган ҳуқуқини давлат рўйхатида ўтказмасдан, ўзбошимчилик билан қурилиш ишларини амалга оширган. 2019 йилда Шохрубек Мирхолиқов ушбу ер участкасига қурилиш ишларини олиб борган. Кейин Дилшод Уринбоев бу жойни унга олди-сотди шартномаси асосида сотган. Лекин Тошкент вилоят ИИБ Эксперт-криминалистика маркази экспертнинг 2017 йил 20 декабрдаги ҳулосасида Дилшод Уринбоевга ер участкаси ажратилиш тўғрисида 1998 йил 6 мартдаги 8-сонли қарор қалбақлаштирилгани, унга Бўстонлиқ туман, "Чимган" ҚФЙ раиси Б.Режепов эмас, бошқа шахс имзо қўйгани кўрсатилган.

Чирчиқ шаҳар архиви томонидан 2015 йил 15 августда берилган маълумотномада 1998 йил 6 мартда фуқаро Н.Сибашвилига Бўстонлиқ тумани, "Чимган" ҚФЙ раиси Б.Режеповнинг 8-сонли қарори билан уй жой қуриш учун 8 сотих ер участкаси ажратилган. Бу жой 2018 йил 18 сентябрда Н.Сибашвили томонидан 80 миллион сўмга Н.Толшбовага сотилган. Лекин афсуски, бунда ҳам қарор қалбақлаштирилган, унга Бўстонлиқ туман, "Чимган" ҚФЙ раиси Б.Режепов эмас, бошқа шахс имзо қўйгани аниқланган. Бунақа ҳолатларни қўллаб-қувватлаш мумкин.

Бўстонлиқ туман прокуратурининг катта ёрдамчиси Жўрабек Тошмёзов, Тошкент вилоят прокуратураси бўлим бошлиғи Арслон Тошпўлатов билан Чорвоқ гидростанцияси тўғрисида пастда қурилган кўприкдан Хумсон йўналишига қараб юрдик. Тошдан-тошга урилиб оқаётган Угом дарёси

Болалар қишин-ёзин торғина асфальт йўлдан мактабга қатнайди. Асфальт тор бўлгани учун транспорт қатнови пиёдаларга хавф солади. Шанба-яқшанба кунларинику, қўяверинг, кўча "пробка" бўлиб кетади. Ноқонуний қурилишлар йўл устига чиқиб кетган, бу қурилишларни қилганларнинг мушугини биров пишт деёлмасди. Яхшиям туманни туристик зона қилиш бўйича комплекс ишлар бошланиб кетиб, бундай ноқонуний қурилишларга барҳам берилди, ҳужжатсиз қурилган уйлар бузиб ташланди.

кирғоги муҳофаза зонасида дам олувчилар учун шу ерда яшаватган хонадон соҳиблари томонидан қурилган муваққат қаравотлар, истироҳат жойлари бузилаётган экан.

– Мен шу ерда яшайман, – дейди Хўжақент МФЙга қарашли, Идрок кўчасида истиқомат қилаётган хонадон соҳибаси Инобат Ҳожиёва. – Бугун эрталаб туман ер тузиши ва кадастр, экология идораси вакиллари келиб, бизга дам олувчилар учун дарё бўйига ўрнатилган қаравотларни йиғиштириш кераклигини тушунтириб кетишди. Ҳозир ноқонуний қурилмаларни бузиб, муҳофаза зонаси чегараси бўлишини таъминляпмиз.

– Мана шу дарё суви Чирчиқ дарёси билан қўшилиб, пойтахтга кириб боради, – дейди Хумсон йўлидаги ноқонуний қурилишларни бартараф қилиш бўйича мутасадди, Тошкент вилоят прокуратураси бўлим бошлиғи Жаҳонгир Сатторов. – Чирчиқда унга ишлов берилиб, тозалангани, ичимлик сувига айланганлиги, бу ичимлик суви Чирчиқ шаҳри ва пойтахт аҳолисини таъминляпти. Лекин тўғрисида айтиш керак, мана шу Угом дарё-

си бўйига қурилган қанчалаб ҳожатхона, ошхона, ноқонуний дам олиш манзилларини буздаришга тўғри келди. Чунки бу ерда дам олишга келганлар дарёда чўмилади, унга ошхона ювиндиларни ташляйди, ҳожатхона ахлати тўғридан-тўғри дарёга оқизилади. Пойтахтда эса аҳоли бу сувни истеъмол қилади.

Хўжақент-Хумсон йўналиши бўйича тинимсиз ишлаётган қўллаб техника воситаларини кўрдик. Ишчилар йўл устига чиқиб кетган ноқонуний қурилмаларни бартараф этиб, унинг икки четига сув оқиши учун лоток ўрнатишяпти. Яна кейинчалик йўлнинг бир томонига велосипедда юрадиган ва сайр этадиган махсус йўлак қурилиши мўлжалланапти. Йўл бўйича жами 55 хонадон қайта қурилиб, замонавий ҳолатга келтирилган. Маблағи йўқлар ҳатто бўёқ, эмульсия сингари қурилиш ашёлари билан таъминланган. Йўлнинг икки томонига пиёдалар учун йўлак қуриляпти. Хўжақент-Хумсон йўналиши умумий майдони дарё қирғоғидан 3 километр масофадан иборат ёввойи туризм муҳофаза зонасига қўшилиб кетади. Умуман олганда, Бўстонлиқ туманида қўшни туманлардан келган турли соҳа мутахассислари ҳамда 5 та йўналишда 500 киши меҳнат қилаётган экан. Туманининг ўзидан ҳам 300 нафардан зиёд қурувчи ва мутахассис, 30 га яқин техника қурилиш ва ободонлаштириш ишларига сафарбар этилган экан.

Йўл четига пишиқ гйшдан қурилган, йиллар ўтиши билан нураб қолган бино олдида уч-тўрт киши баҳсланиб турган экан.

– Мен Чорвоқ кўргони, Дўстлик маҳалласи, 7-уйда яшайман, – дейди маэкур қурилманнинг

йили янги йил шоуси ўтказилиб, унда иштирок этган қатнашчилар фалон сўмдан пул тўлашар экан. Арслон Тошпўлатовнинг айтишича, ана шу сарой ҳам ноқонуний қурилма деб топилди. Маэкур ҳудудда фаолият кўрсатаётган ишчи гуруҳи томонидан шанба-яқшанба кунлари дам олишга келувчиларнинг шахсини текшириш учун дарё устидан ўтадиган кўприкда блокпост ташкил этилган экан. Ҳар кун эрталаб 5 йўналишда фаолият кўрсатаётган ишчи гуруҳига кўнлик иш юкламаси берилиб, кечқурун ҳисоб-китоб қилинар экан.

Йўлда кетаётиб, бетакрор манзара касб этган бир жойда йиғит-қизлар тўпланиб, суратга тушаётганининг гувоҳи бўлдик. Улар ўтган замон феълй билан айтганда, суратга, ҳозирги давр тили билан айтганда, селфига тушишяётган экан. Туманга кириб келаётганда ҳам бир неча жойда ана шу ҳолатга дуч келган эдик. Туристик маршрут лойиҳасида ана шулар ҳам ҳисобга олинми, 12 жойда селфй майдонларини ташкил этиш, бунда туристларнинг хавфсизлигини таъминлаш ҳам кўзда тутиляётган экан.

Мен дам олишга келган меҳмонлар томонидан олинганда ижара уйлари нарҳ ҳавоси билан қизиқдик. Айтишларича, бир кўнлик тўлов яратилган шароитга қараб, 1 миллиондан 5 миллион сўмгача борар экан. Лекин шунда ҳам одам гавжум, ижарага уй буюртма берилмасда, дам олувчининг келиб ўтиришга ҳожат йўқ. Ҳозир эксперимент сифатида туман солиқ инспекцияси бўлими ходимлари дам олувчиларнинг чўнтағига, қилинганда тўловига яраша ижарада туриш учун келишилган нарҳларда уй толиб бераар экан. Ўз навбатида, қилинган меҳнат учун маблағнинг 12 фоизи солиқ инспекцияси бўлими ҳисоб рақамига тушар экан. Бўлим ходимлари ижарачилар билан ўзаро ишонч асосида шартнома тузиб, ҳамкорлик қилишар экан. Агар мабодо ижарачи солиқ ходимларини алдағудай бўлса, уларга 40 миллион сўм жарима солинар экан. Шунинг учун ижарачилар солиқ ходимлари ишончини суиистемол қилишмас экан.

Ўтган давр мейбандида туризмин ривожлантириш ва аҳолини тадбиркорлик фаолиятига кенг жалб қилиш мақсадида "Меҳмон уйлар"ни очиш учун хонадонларни ижарага берувчи 429 нафар фуқаронинг рўйхати шакллантирилиб, давлат рўйхатидан ўтказилишига амалий ёрдам кўрсатилган. 132 та туристик объектнинг тўлиқ санитария-гигиеник ҳолати ўрганиб чиқилди.

– Туманда жуда кўп юришга, кўп муаммоларни бартараф этишга тўғри келаяпти, – дейди Тошкент вилоят прокуратураси фуқаролар суд ишлари юриштида прокурор ваколатини таъминлаш бўлими бошлиғи, катта адлия маслаҳатчиси, полковник Мухайё Ашурова. – Айниқса, хатловларда аниқланган қўпо қонун бузилиши ҳолатлари юзасидан кескин чоралар қурилмасда, бўлмаяпти. Урганишларда ноқонуний қурилмаларни буздариш бўйича 396 та ҳолатда фуқароларга огоҳлантириш берилиб, туман ҳокимининг ер майдони ажратилиш ва эгалик ҳуқуқини бериш ҳақидаги 50 та ноқонуний қарорлари протест келтириш йўли билан бекор қилинди. Судларга 109 та даъво ариза киритилди, қўпо қонун бузилиши ҳолатлари юзасидан 13 та жиноят иш қўзғатилди. 9 нафар шахсга нисбатан қамқоқ олиш эҳтиёт чораси қўлланилди.

Шу кунларда қўллаб телеканалларга, ижтимоий тармоқларга интервью беравериб, телекўлдўз бўлиб кетди. Уни ҳамма танийдиган бўлди. – Маҳалламизда уч минг нафарга яқин аҳоли истиқомат қилади, 868 ҳўжалик бор, – дейди Чимган маҳалла фуқаролар йиғини раиси Жолдибай Мадиев. – Шуларнинг ярмидан кўпини ёшлар, мактаб болалари ташкил этади. Лекин ҳозирча Навобод-Чимён йўналиши бўйича пиёдалар йўлаги йўқ. Болалар қишин-ёзин торғина асфальт йўлдан мактабга қатнайди. Асфальт тор бўлгани учун транспорт қатнови пиёдаларга хавф солади. Шанба-яқшанба кунларинику, қўяверинг, кўча "пробка" бўлиб кетади. Ноқонуний қурилишлар йўл устига чиқиб кетган, бу қурилишларни қилганларнинг мушугини биров пишт деёлмасди. Яхшиям туманни туристик зона қилиш бўйича комплекс ишлар бошланиб кетиб, бундай ноқонуний қурилишларга барҳам берилди, ҳужжатсиз қурилган уйлар бузиб ташланди.

Чимён силга қарши болалар санаторийси ҳудудидан бир пайтлар 24 та оила ҳеч қандай ҳужжатларсиз уй жой қурилишини бошлаган. Уларнинг баъзилари битган, баъзилари битмаган. Бу ҳолат бўйича ҳам суд жараёни давом этаяпти.

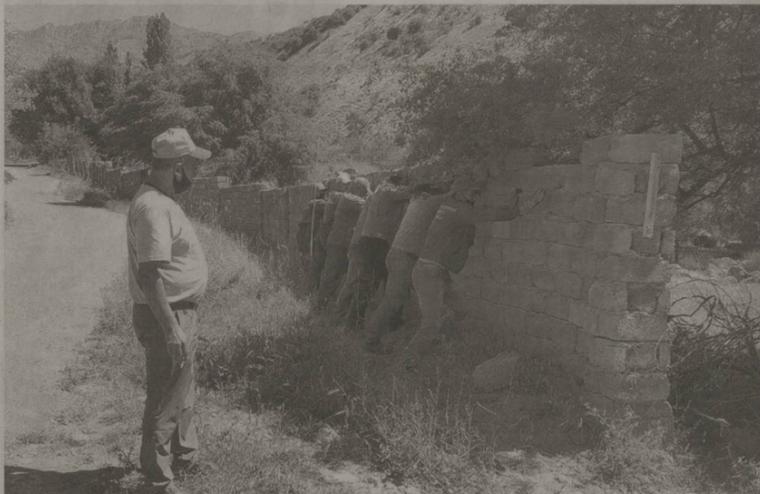
– Туманда 69 та маҳалла фуқаролар йиғини бор, – дейди туман маҳалла, оилани қўллаб-қувватлаш бўлими хавфсизлик бўйича мутахассиси Бахтиёр Қорабоев. – Навобод-Чимён йўналиши бўйича кўча четидоги қурилишлар

булбул навосидан илҳомланиб қўлингизга қалам олинг. Ана шундагина бу ерда амалга ошириладиган улкан меҳнат залворини ҳис этасиз, идрок қиласиз. Ўзбекистоннинг Швейцарияси, деб ном олган жаннатмакон Бўстонлиқ бағрида янги ҳаёт бошланаётганини ўз кўзингиз билан кўрасиз.

ВА ФАЙЗЛИ БЎЛАДИ

масканига айланади

қонуний ҳужжатлар асосида амалга оширилган бўлса, уларга албатта тоvon пули ташланапти. Агар бу қурилишлар ноқонуний бўлса, унда бузиб ташланапти.

— Менинг 18 нафар неварам, 12 нафар эварам бор, — дейди шу ерда доривор гйёҳлар савдоси билан шугулланадиган Ҳайитбуви Тошева. — Утган йили машина қатнайдиган йўлдан кенжа неварамни мактабга яққа-ёлғиз юборишдан қўриб, қиш бўйи ўзим олиб бориб, олиб келдим. Мана энди, йўлнинг икки четидан пиёдалар йўлаги қуриляпти, йўл кенгайтириляпти. Мактабга қатнайдиган невараларимиздан кўнглимиз хотиржам бўлди.

— Мана шу траект қилган ҳудудга эгалик ҳуқуқи бўлган бир тadbиркор йўл ёқасига ноқонуний равишда қурилиш қилди, — дейди туман солиқ инспекцияси бошлиғи Ортиқбой Ҳамдамов. — Уни бир неча маротаба оғоҳлантирдик, илтимос қилдик, фойдаси бўлмади. Ниҳоят, Олий суд сайёр мажлиси қарори билан бу қурилма бузиб ташланди. Умуман олганда, Навобод-Чимён йўналиши бўйича йўл ёқасидаги 90 та қурилма, 2 та ҳеч қим қилинмайдиган турар жой бинолари бузилиди. — Ҳозир йўл қурилиш ишларига туман бўйича 320 нафар ишчи, 30 га яқин турли техника воситалари жалб этилган, — дейди туман йўллардан фойдаланиш унитар корхонаси бошлиғи ўринбосари Тоҳир Мехриддинов. — Йўл тор бўлган жойларни кенгайтираёلمиз, чуқурликларни тош билан тўлдириб, грейдер билан сурдириб чиқаямиз. Йўлнинг кенлиги аввалги 3,5 метрдан 4,5 метрга узайтирилиб, унинг четида пиёдалар учун йўлақлар ва кечки сайр қилишга шaroитлар яратилмоқда. 2020 йил давомида бу йўлларни таъмирлаш учун давлат бюджетидан 40 миллион сўм маблағ ажратилган. Ҳозир йўлнинг 8,5 километрик қисмида реконструкция ишлари давом этаёпти. 2020 йилда Бўстонлиқ туманида жами 625 километр йўл таъмирланиши кўзда тутилмоқда.

Навобод-Чимён йўналишида туман прокурори, ҳоким ва унинг ўринбосарларини учратдик. Уларнинг ҳар бири ўзларига бириктирилган ҳудудда ободонлаштириш-таъмирлаш ишларини назорат этмоқда.

— Бу ерда бажариладиган ишларнинг барчаси маҳаллий бюджет ҳисобидан қилинаёпти, — деди туман ҳокими Ғайратжон Мадаминов. — Тан олиш керак, бу ерга илгари тайинланган ҳокимлар ҳам йиллар давомида йилгилик қолган муаммоларни қил қилишга қўл уришдан ўзини тийган. Чунки ўзингиз биласиз, бирорта қилинган қурилиш эгасини сўраб: “Бу қимчилик?”, дейилса, “Фалончи амалдорники!”, дейилган. Тўғрида! Уларнинг ҳужжати борми, тўғрими-йўқми, шуни ҳам сўрашга ботинишолмаган. Энди, тўғриси, у даврлар ўтди, Айниқса, туманнинг Юсуфхона, Соёлик, Хондайлик ҳудудларида ниҳоятда ноқонуний қурилишлар кўп. Ана шу ишлар бўйича 6 та жиноят иши очилган. Битта манбодор шахс, 10 нафар фуқарога нисбатан жиноят иши кўзатирилган. Энди, Чимён силга қарши болалар санаторийси ҳудудида ҳеч қандай ҳужжатларсиз эгалланган 24 та уй жой қурилишини қаранг. Аслида юқумли касалликлар санаторийси атрофидаги маълум масофадаги ҳудуднинг хавфли зонаси ҳисобланади. Ҳар қандай ҳолатда ҳам бу ҳудудда санитария-гигиена ҳолатига кўра, уй жой қуришга рўхсат этилмайди. Яъни, кўп қилиб айтганда, Худо кўрсатмасин, шу риск зонасида яшаётганларга касаллик юқиши мумкин. Ўзи, ҳеч бирининг ҳужжати йўқ, лекин “бизга нисбатан ноҳақлик бўлди, уй жойимизни тортиб олишди”, деб шикоят қилиб бормаган жойлари қолмади уларнинг. Биз бунини ўзимиз учун ёки бировага бериш учун эмас, фуқароларимизнинг соғлигини, келажагини уйлаб қилаямиз. Бунини тушуниш керак.

Ҳозир юқори кучлилиги электр токи ўтган линиялар остида ноқонуний қурилган 76 та объект борлиги аниқланди. Шунда ҳам Президентимиз бу қурилишларни қилган фуқароларни норози қилмай, юқори кучлилиги ток линияларини бошқа томондан ўтказиш вазифасини қўйди. Қаранг, ҳар қандай ҳолатда одамлар манфаати уйланаёпти.

Ҳужакент-Хумсон, Навобод-Чимён йўналишидаги йўлларни тозалаш, кенгайтириш, ноқонуний қурилмаларни олиб ташлаш стратегик аҳмият касб этади. Чунки бундан икки-уч йил олдин бу йўллардан келиб кетадиган дам олувчилар ва маҳаллий аҳоли ҳисобидан бир дақиқада 20-30 та машина ўтган бўлса, ҳозирги пайтга келиб, улар қатнови ўн бараварга қўлайган. Бу, албатта, биринчи навбатда ҳисобга олинди.

Туманимизда рўйхатда қайд этилган 63 та амалдаги қабристон бор. Яна 30 та қадимий бўлгани учун ҳисобда турмайди. Лекин қаранг,

➤ **Йиллар давомида туманнинг қурилиш меъёрларига зид бўлган ҳудудлари, тоғ қияликлари, нишаблик ёки йўллар, сув муҳофаза ҳудудлари фуқаролар томонидан ўзбошимчалик билан эгаллаб олиниб, турли иншоотлар қуриб ташланган. Бу билан нафақат табиатга зиён етказилган, балки шу ерда яшаётган аҳолига ҳам ноқулайлик туғдирилган. Бундан ташқари, ҳудудда хорижий ва маҳаллий сайёҳларга замонавий имконияти йўқ ҳисоби.**

баъзи ноинсоф тadbиркорлар иложини топиб, қабристон ва зибратгоҳлар устига ҳам турли савдо-сотик шаҳобчаларини қуришмоқда. Масалан, Навобод-Чимён йўналишида, Чорвоқ сув омборининг тепа томонида қозоқ халқининг улуғларидан бўлган Қўқабой ота қабристонига бу пайтлар ана шу йўлнинг устига савдо шаҳобчаси қуриш учун бир тadbиркорга 4 сотих ер берилган. У бунга қаноат қилмасдан, ўзбошимчалик билан қабристон ҳисобидан ерини кенгайтириб, уни 15 сотих қилиб олган. Ҳозир бу ерда “555” емакхонаси фаолият кўрсатмоқда. Шунинг учун емакхонаси бузиб ташлаш мақсадида судга туман йўллардан фойдаланиш унитар корхонаси томонидан даъво ариза киритилди. Энди айтиш, нима қилиш керак, индамайликми? Ана шундайлар ҳам ноҳақлик бўлаяпти, деб гап тарқатишади.

— Ишчи гуруҳлар томонидан туманнинг Чимён, Ҳужакент ва Навобод маҳалла ҳудудлари ҳамда Ғазалкент шаҳридан ўтвучи Чирчиқ дарёсининг 50 метр сув муҳофаза минтақасидаги турар ва нотурар объектлар тўлиқ хатловдан ўтказилди, — дейди туман прокурори Шухрат Раҳимов. — Умуман олганда, 50 метр сув муҳофаза минтақасидаги турар ва нотурар объектлар хатлови давом этаёпти.

Утказилган хатловларда аниқланган қонун бузилиши ҳолатларини бартараф этиш бўйича ўрганишларда 408 та турар ва нотурар бино эгаларига амалдаги уй-жой, ер қонунчилиги талаблари тушунтирилиб, уларга ноқонуний қурилмаларни ихтиёрий бартараф этиш бўйича оғоҳлантириш хатлари берилди.

Туманнинг Чимён, Чорвоқ, Ғазалкент, Навобод, Ҳужакент, Соёлик, Хондайлик ҳудудларида жами 592 та ҳолатда ўзбошимчалик билан эгаллаб олинган ер майдонлари ва қурилган бинолар аниқланиб, кескин чоралар кўрилди.

Хусусан, 207 та ҳолатда 26,7 гектар ер майдонини ўзбошимчалик билан эгаллаб олинганлиги ва 385 та ҳолатда 1,13 гектар ер майдонидики биноиншоотлар ўзбошимчалик билан қурилганлиги аниқланиб, ихтиёрий равишда бузилиши ва ўз ҳолига қайтарилиши таъминланди.

Назорат тadbирлари давомида “Чимган” МФЙ, Ёнғоқсой кўчасидаги “Тожкент-Чимён 4Р6” автомобиль йўли муҳофаза минтақасидаги ноқонуний қурилишлар бузилиши таъминланди.

Ғазалкент-Чимён автомобиль йўлининг Глазасой қишлоғи ҳудудидаги мактабнинг фойдаланилмасдан турган яроқсиз ҳолатдаги ердამчи биноси ҳамда ушбу ҳудудга туташ жойдаги фуқаро Қ.Эргешов томонидан ҳужжатсиз фойдаланиб келинган 0,05 га. ер майдонида қурилган чорва фермаси биноси тўлиқ буздирилиб, ер майдонини ободонлаштирилди.

Бундан ташқари, Угом дарёси қирғоқларида жойлашган 68 нафар фуқаро томонидан ўзбошимчалик билан қурилган жами 121 та темир кроват (тапчан), 15 та ҳожатхона, 12 та ёғзи ошхона, бассейн, қишки ошхона, гараж, яшаш учун мослаштирилган вагон уйлар, омборхоналар бузилди. Ўзбошимчалик билан ураб олинган 1,44 га ер майдони, 120 кв.метрли ёғзи айвон бузилиб,

туман ҳокимлиги захирасига қайтарилди. 890 метр узунликдаги йўл атрофи, 0,45 га ер майдони чиқиндилардан тозаланиб, бетон бардорлар оқланди, Чинор ва Дўстлик маҳаллаларида жойлашган 24 та хонадоннинг ташқи кўриниши ва деворлари замонавий қиёфада бўялди.

Айтаверсак, бунақа мисоллар жуда кўп. Ишчи гуруҳлар томонидан ҳудудни ободонлаштириш, аҳоли муаммоларини ҳал этиш ва коммуникация тармоқларини янада яхшилаш бўйича кенг қамровли ишлар бажарилмоқда.

Бўстонлиқ тумани Навобод маҳалласидаги 2,25 гектар ер майдони ҳужжатлари қалбақлаштирилиб, “Mega blok investment” МЧЖга сотиб юборилганлиги ҳолати юзасидан Ўзбекистон Республикаси ЖКнинг 228-моддаси 2-қисми “б” банди ва 228-моддаси 3-қисми билан жиноят иши кўзга тутилди, тергов ҳаракатлари олиб борилмоқда.

Фуқаро А.Жумабоев 2017-2018 йилларда Чимён маҳалла фуқаролар йиғини раис лавозимида ишлаб келган даврида Ёнғоқсой ҳудудидаги ер майдонларини 16 миллион сўм эвазига фуқароларга сотиб юборган. Мазкур ҳолат юзасидан ЖКнинг 168-моддаси 3-қисми билан жиноят иши кўзга тутилди, тергов ҳаракатлари ўтказилмоқда.

Туман ҳокимининг 1997 йил 17 ноябрдаги қарори билан “Ҳайдар” фермер ҳўжалиги раҳбари Х.Ҳайитбоевга “Хумсон” ҚФЙ ҳудудидаги ферма хусусийлаштириб берилган. Шу билан бирга 3 гектар ер майдони доимий муддатга фойдаланиш ҳуқуқи билан берилган.

Бирок, ўрганишда ер майдонидан мақсадсиз фойдаланилаётгани, бугунги кунга қадар агро-техник тadbирлар амалга оширилмагани ва ер майдонини ўт босиб ётгани аниқланиб, туман прокурорининг 2020 йил 27 июндаги протестига асосан ҳоким қарори бекор қилинган.

“Хондайлик” маҳалла фуқаролар йиғини ҳудудида жойлашган заҳира ерларидан 2,5 га ер майдони фуқаро М.Алимовга боғ барпо этиш ва ҳудудни ободонлаштириш учун шартнома асосида 10 йил муддатга ижарага берилган. Лекин ҳозир ер майдонида агро-техник тadbирлар ўрнига қурилиш қилинган ҳамда ер майдони бетон девор билан ураб олинган. Қурилган чоралар натижасида, ноқонуний ураб олинган ер майдони бузилиши таъминланди, туман прокурорининг протестига асосан фуқарога ер ажратиш ҳақидаги қарор ҳокимнинг 2020 йил 25 июндаги қарори билан бекор қилиниб, ер майдони давлат захирасига қайтарилди.

Бўстонлиқ тумани, “Соёлик” МФЙ, ҳудудида жойлашган нотурар жой бино ва иншоотлар туман ҳокимининг 2019 йил 28 декабрдаги қарори билан ҳеч қандай асос кўрсатилмаган ҳолда “Modern Arch Design” МЧЖга доимий фойдаланиш учун берилган. Аниқланган ҳолат бўйича туман прокурори томонидан 2020 йил 23 июнда туман ҳокимининг 2019 йил 28 декабрдаги қарорини бекор қилиш ҳақида протест келтирилди. Натижада бу қарор туман ҳокимининг 2020 йил 25 июндаги қарори билан бекор қилинди.

Шу ўринда Бўстонлиқ туманига келиб, ер майдони ёки дала ҳовлиси сотиб олиш иш-тиёқида бўлган шахсларни, тadbиркорларни ҳушёр бўлишга, фирибгарлар тузоғига тушиб қолишдан оғоҳлантиримоқчимиз. Бу ердаги ҳар қандай жойини сотиб олишда албатта ҳужжатларнинг тўғрилигини қайта-қайта текшириб кўринг. Чунки энг ишончли ҳисобланган ҳужжат ҳам охири-оқибатда қалбаки чиқиш мумкин!

..Кўвеш уфққа қараб ога бошлади. Кун бўйи юриб, туманни халқорам ва маҳаллий туризм масканига айланттириш йўлида олиб бориладиган ишлар ҳақида маълум бир тасаввурга эга бўлдик. Бўстонликдан қайтаётиб, “Хўжакент” сихатгоҳи ёнида Тошкент вилоят прокурори Салом Самадов билан учрашдик.

— Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 31 декабрдаги «2019-2021 йилларда Тошкент вилоятида туризм соҳасини жадал ривожлантириш тўғрисидаги қарори билан “Олтин халқа” концепцияси тасдиқланган эди. Бу концепция истиқболли ҳудудларни янги туризм йўналишлари бўйича ўзаро боғлиқликда ривожлантириш, туристларга қулай шарт-шaroитлар яратиш, хизмат кўрсатиш сифатини яхшилаш, тақлиф этиладиган туризм маҳсулотларини турларини кенгайтириш, туризм соҳасида аҳоли бандлигини ошириш ва даромадларини қўлайитиришга қаратилган, — деди Тошкент вилоят прокурори Салом Самадов. — Унинг доирасида дастлаб туризм салоҳияти юқори бўлган Бўстонлиқ, Паркент, Зангиота, Охангарон, Буқа, Чиноз туманлари ва Ангрэн шаҳри қамраб олинади ва кейинчалик вилоятнинг бошқа ҳудудларига ҳам татбиқ қилинади. Бўстонлиқ туманида

йўллар ва ҳудудлар инфратузилмасини яхшилаш, экологик қонунчилик ижросини таъминлаш, ҳудуднинг сайёҳлик салоҳиятини юксалтириш бўйича ободонлаштириш ва бунёдкорлик ишлари олиб бориляпти.

Бу эзгу ишларнинг бошида Президентимиз турибди, Тумандаги бунёдкорлик ва ободонлаштириш ишларига жуда кўп ташкилот ва корхоналар жалб этилган. Ҳукумат раҳбарлари қилинган ишлардан доимо хабардор бўлиб турибди. Шу ўринда таъкидлаш керак, Вазирлар Маҳкамасининг 2018 йил 15 майдати «Чорвоқ эркин туристик зонаси фаолиятини ташкил этиш чора-тadbирлари тўғрисида»ги қарорига асосан, ҳудудда сайёҳларга замонавий шaroит яратишга қаратилган инвестиция лойиҳалари учун жой олиш, солиқ ва бошқалардан қўллаб-қўллайиш белгиланган. Афсуски, баъзи тadbиркорлар бу имкониятлардан тўғри фойдаланмапти. Республика ишчи гуруҳи томонидан ушбу ҳудудда ўтказилган мониторинг натижалари ана шундан далolat беради. Мақсад — туризмни ривожлантириш, бу борада аҳолини тadbиркорликка йўналтириш. Халқимиз қанча бой бўлса, давлатимиз шунча мустақкам бўлади.

Йиллар давомида туманнинг қурилиш меъёрларига зид бўлган ҳудудлари, тоғ қияликлари, нишаблик ёки йўллар, сув муҳофаза ҳудудлари фуқаролар томонидан ўзбошимчалик билан эгаллаб олиниб, турли иншоотлар қуриб ташланган. Бу билан нафақат табиатга зиён етказилган, балки шу ерда яшаётган аҳолига ҳам ноқулайлик туғдирилган. Бундан ташқари, ҳудудда хорижий ва маҳаллий сайёҳларга замонавий хизмат кўрсатиш имконияти йўқ ҳисоби.

Шунинг учун “Олтин халқа” концепцияси асосида Бўстонлиқ туманида энг замонавий туризм инфраструктураси трендини яратиш мақсадида сайёҳлар ва дам олувчиларга янада қулай шaroит яратиш, йўлларни кенгайтириш орқали тирбандликларнинг олдини олиш, энг муҳими, табиатни асл ҳолига сақлаш мақсадида республика ишчи гуруҳи ва суд қарорига кўра, барча ноқонуний қурилишларга барҳам берилмоқда.

..Сўхтаб асосида йўлнинг нариги четиде тўхтаган машинага эътиборимизни тортиди. У бирров тўхтади, эшиги очилиб-ёпилиди, кейин яна юриб кетди. Йўл четиде эса.. машинадан улқоқтириб кетилган ичимлик суви идишлари ҳамда бошқа ичимлик қутимлари ётарди.

— Ҳар кунини шу аҳвол, — деди туман ҳокими Ғайратжон Мадаминов. — Ободонлаштириш, “Тоza ҳудуд” корхоналари ҳар ҳудудда сочиб кетилётган маиший чиқиндиларни йиғиб улгурмайди. Менинг ўзим ҳам ҳар кунини икки марта ҳудудни айланиб, маиший чиқиндиларни йиғиштириб чиқаман. Қўрған кўзга ёмон, бу ерга ҳар хил мехмонлар келади, уларга “ҳозиргина фалончи мошинадан мана бу буш идишларни йўлга улқоқтириб кеттидиди”, дебелмаймиз. Шунинг учун мен бу ерга дам олишга келаётган меҳмонлардан илтимос қилардим: озгина ўзингизга, қилаётган хатти-ҳаракатимизга эътиборли бўлайлик. Маиший чиқиндиларни йўлга ташлаб кетиш, биринчидан, табиатга нисбатан лоқайдлик ва фаросатсизлик бўлса, иккинчидан, ўзи қатори дам олишга келаётган инсонларга нисбатан ҳурматсизлик бўлади..

Мамаклатимизда туризм равнақи йўлида қилинладиган ҳар бир иш халқнинг фаровон ҳаётини таъминлаш билан боғлиқ. Тўғри, жаннатмакон гўшаларимиз, сўлим оромгоҳларимиз сон-саноксиз. Бу борада энди-энди катта, энг пешқадам лойиҳалар асосида ишлар бошланаёпти. Замонавий туризмни ривожлантириш йўлида Бўстонлиқ туманида амалга ошириладиган ишлар, жаҳон талаби даражасида бинолар, меҳмонхоналар барпо этиш учун ишлаб чиқилган режалар ана шу оламшумул ишларнинг дебначиси. Бу фақат хорижий сайёҳларни жалб қилишда эмас, балки ички туризм равнақида ҳам муҳим кадам ҳисобланади.

Бўстонлиқ туманида олиб бориладиган ободончилик, бунёдкорлик ишлар кўламини кўз билан кўрмасдан, нигоҳдан ўтказмасдан тасаввур қилиш мушкул. Тозаланаётган, покланаётган Угом дарёсининг муздек сувидан бир пиёла ичиб, қўнгилини хушланг, навқирон арчазорлар қўйнида сайраётган булбул навосидан илҳомланиб қўлингизга қалам олинг. Ана шундагина бу ерда амалга ошириладиган улкан меҳнат залворини ҳис этасиз, идрок қиласиз. Ўзбекистоннинг Швейцарияси, деб ном олган жаннатмакон Бўстонлиқ бағрида янги ҳаёт бошланаётганини ўз кўзингиз билан кўрасиз. Яқин орада Бўстонлиқ жамоли бошқа бўлади, янада обод, файзли ва гўзал бўлади.

Нуруллоҳ ДОСТОН,
“Ўзбекистон овози” мухбири.

Илк немис қаҳвахонаси — Бухоронинг янги ташриф қоғози

«Usbekistan Online» ахборот портали (Мюнхен/Германия) ўз ўқувчиларини Ўзбекистоннинг диққатга сазовор сайёҳлик масканлари билан таништиришда давом этапти.

Ушбу манбада чоп этилган навбатдаги салмоқли мақола Бухорода очилган дастлабки «Wishbone» немис қаҳвахонаси фаолиятига бағишланган. Ушбу қаҳвахонага германиялик расом ва веб-дизайнер Гертруд Шренк хоним асос солган.

Маҳаллий электрон нашрлардан бири билан бўлган сўхтабда ёш ишбилармон аёл ўз лойиҳаси ҳақида сўзлаб беради.

Гертруд Шренкнинг таъкидлашича, Ўзбекистоннинг тарихий обидаларидаги нақшларга бўлган муҳаббати уни Бухорога етаклаган, соф табиий қаҳвага бўлган муҳаббат эса ушбу қадимий шаҳарда илк қаҳвахона очишга туртки бўлган.

Г.Шренк ушбу бизнес тури билан Ўзбекистонда сўнгги 6 йил мобайнида шугулланиб келади.

Қаҳвахона Бухоронинг аънавий нақшлари билан безатилган. Бундан ташқари, қаҳвахонада немис филологияси факультети талабалари ташриф буюрадиган “Немис бурчаги” ҳам мавжуд бўлиб, у ерда сайёҳлар нафақат гидлар, балки шаҳар ёшлари билан ҳам ўз она тилида сўхбатлашишлари мумкин.

«Wishbone» — бу Германиядаги дизайнлик компаниянинг номи. Таржимаси “Орулар тимсоли”, дея сифат бериладиган қуш билан боғлиқ. Қаҳвахона Бухоронинг эски шаҳар қисмида, XVI асрда барпо этилган, махсус микроқилимга эга бўлган Абдуллаҳон тими савдо гўмбалари остиде жойлашган. Бу ерда ёнинг жазирема кўлирида ҳам ҳаво доим салқин бўлади. Ҳудуд анча катта бўлгани боис барча меҳмонлар ҳуштарам қаҳва ичиб, хориқ чикаришлари учун жой етарли.

«Шаҳарнинг улкан сайёҳлик имкониятларини инобатта олган ҳолда, немис қаҳвахонаси асосини ва соҳибаси Бухорода ўз бизнесининг узок муддатли муваффақиятига ишонди. Қаҳва ичиш учун ташриф буюрадиган шаҳар гидлари ва меҳмонлари доимий микозларга айланиб улгуришган, деб келтирилади нашрдаги мақолада.

Қаҳвахона менинг сеvimли машгулотим ва бу менга завқ бағишлайди. Пул ҳаётдаги энг муҳим мақсад эмас. “Wishbone”та бутун дунёдан турли қасб эгалари ташриф буюришади. Улар орасида расомлар, ёзувчилар, ишбилармонлар бор. Улар билан мулоқот қилиш мен учун ёқимли машгулот. Биз ҳақиқий қаҳва ва мафтункор Бухорога муҳаббати банд инсонларни айна шу нуқтада бирлаштирамиз. Бу мен учун энг муҳим жиҳат”, дея таъкидлайди германиялик тadbиркор.

Келгусида Гертруд Шренк Ўзбекистондаги фаолиятини янада кенгайтириб, Самарқанд ва мамлакатнинг бошқа тарихий шаҳарларида ҳам қаҳвахоналар очиш истагиде.

«Дунё» АА.

«Бўлмаса сўз ажаб бало бўлғай, Булбули нутқи бенаво бўлғай».

МУНОСАБАТ

Шоҳу тожу хилъатиким – мен томошо қилғали, Узбаким бошида қаллоқ, эғнида ширдоғи бас.

Алишер Навоий

“Ўзбекистон овози” газетасининг 2020 йил 17 июнь сониди: “Баҳс: тилшунослар, таржимонлар, иждодкорлар диққатига!” рунки остида филология фанлари номзоди Зухриддин Исомиддиновнинг “Принцип – тамойилми?...” деган мақоласини ўқиб: “Бор экан-ку, 3.Исомиддиновдай, мақолани чоп этган тахририят ходимларидай лак-лак Фарҳодларни ташкил этадиган, дилида ҳиммат ва шижоат, шуурида билим ва заковат қайнаб турган одамлар”, – деб айтгим келди.

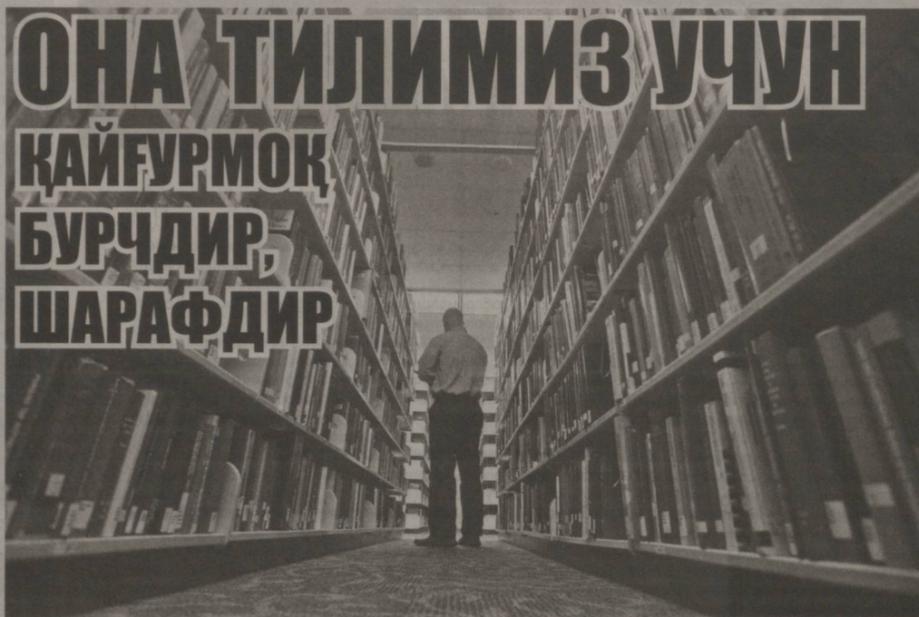
Мақолани ёзган жонқуяр олим Зухриддин Исомиддинов телевидендеда тез-тез чуқур мазмунли суҳбатлар олиб боради, уларни мириқиб эшитамиз, томоша қиламиз. Шунинг учун мақолани қизиқиш билан ўқиб чиқдим.

Лекин, у кишининг “...биз ўзбеклар – олисдаги бир туркий халқ вакиллари – араб тилини арабларнинг ўзига ўргатамизми, бу тилнинг араблардан ҳам қизғинроқ фидойиси бўлиб қоламизми?”, – деган фикрига қўшила олмадим. Чунки бир вақтлар бир бобомиз Арабистонга бориб, Нил дарёси сувини ўлчайдиган асбоб яратиб берган, бошқа бобомиз Ҳомернинг шоҳ асари “Илиадани” араб тилига таржима қилишни бошлаб берган, яна бир бобомиз араб тилшунослиги бўйича дарслик яратган ва ҳоказо. Бутун ислом олами, шу жумладан, араблар ҳам, Ҳадис илмини бобомиз Имом Бухорий китобларидан ўрганадилар. Мақтанаяману, ўзимга-ўзим: “Камтарлик ҳам эви банида”, – дегим келди. Албатта, бу ҳазил! Лекин нафақат араблар, балки дунё тан олган аждодларимиз оз эмас.

Зухриддин Исомиддиновнинг ушбу мақоласи ҳам нихоятда долзарб масалага бағишланган бўлиб, ўз она тилига муносабатнинг бир намунаси. Унинг фикрларидан қувватланиб, мен ҳам баъзи бир тақлифларни ўртага қўймоқчиман:

1.Ўзбек халқининг дипломатияси узок тарихга эга. Ўз даврида Амир Темур Франция, Испания қиролларига хат ёзган, улардан мактублар олган. Мирзо Бобур Москва князига мактуб билан муносабат қилган. “Қизил Ўзбекистон” (ҳозирги “Ўзбекистон овози”) газетасининг 1960 йилда чиққан 247-сониди ўрта аср ўзбек дипломатиясининг йирик намуналаридан бири – Абдуразоқ Самарқандий ҳақида мақола берилган. Гап хорижий давлатлар билан алоқаларимиз ҳақида кетяпти.

Мен тегишли мутасаддилар эътиборини “Ташқи ишлар вазирлиги” номига қаратмоқчиман. Мамлакатимиз мустақиллигига 30 йил бўлмоқда. Утган давр ичида “Министрлар Совети” йўқ бўлди, “Вазирлар Маҳкамаси” ташкил этилди. “Министров”лар “вазирлик”ларга ай-

ОНА ТИЛИМИЗ УЧУН ҚАЙГУРМОҚ БУРЧДИР, ШАРАФДИР

ланди. “Ижрокўм”лар йўқ бўлди, “ҳокимлик”лар ташкил этилди. Лекин советлар вақтида республикамизда Ташқи ишлар вазирлиги бор эди, ҳозир ҳам бор. Бу вазирлик ҳозир ҳам шундай аталади.

Собиқ союзда “Министерство иностранных дел” бор эди. Ҳамма иттифоқдош республикаларда ҳам худди шундай вазирликлар бор эди. Лекин бу вазирликлар ҳужажурсин учун тузилган эди. Бу билан, гўёки айтылар эди: “Бу республикалар ҳаммаси суверен. Ҳамма нараса қатори, ўзларининг чет эллар иши билан шугулланадиган вазирликлари ҳам бор”.

Аслидачи? Ўзбекистонда ҳам шундай вазирлик бор эди. Вазир вазифаси Министрлар Совети Раиси ўринбосарларидан бирига қўшимча иш сифатида юкланиб қўйилган эди. Бу вазирликнинг ҳатто ўз биноси ҳам йўқ эди. Кейинчалик, вазирликка ҳозирги Ўзбекистон Фанлар академияси биноси рўпарасида мўъжазгина бир бино қуриб берилди. Вақти-вақти билан шу бинога кирганимда, унда 20 тача ходим фаолият кўрсатар эди. Бу вазирлик амалда союз вазирлигининг бир бўлинмаси сифатида фаолият кўрсатиб, унинг у-бу топшириklarини бажариб турар эди.

Бошқа мамлакатлар билан барча муносабатларни союз вазирлиги ўзи олиб бора эди. Вазирлик номи “Министерство иностранных дел Узбекской ССР” эди. Бу номи узбекчалаштирилмай қолиб кетди. Лугатларга асосан: “Иностранец – чет эллик, чет эл киши, ажнабий; Иностранный – чет элларга ва чет элликларга оид; Иностранная валюта – чет эл валютаси; Иностранные фирмы – чет эл фирмалари; Иностранные товары – чет эллардан келтирилган моллар” – бўлади. Ҳамма юқорида келтирилган сўзларда русча “страна” – мамлакат, эл сўзининг, турли кўринишлари мавжуд. Табиийки, “Министерство иностранных дел” – ўзбекчасига “Чет эл ишлари ва-

Бир вақтлар бир бобомиз Арабистонга бориб, Нил дарёси сувини ўлчайдиган асбоб яратиб берган, бошқа бобомиз Ҳомернинг шоҳ асари “Илиадани” араб тилига таржима қилишни бошлаб берган, яна бир бобомиз араб тилшунослиги бўйича дарслик яратган ва ҳоказо.

Бутун ислом олами, шу жумладан, араблар ҳам, Ҳадис илмини бобомиз Имом Бухорий китобларидан ўрганадилар.

вазирлиги” ёки “Хорижий ишлар вазирлиги” бўлиши керак эди. Лекин бунга, тушунишимизча, уша замонда рухсат берилмаган, чунки республикаларда чет эллар билан муносабат қилиш учун тегишли ваколат берилмайдиган “Ташқи ишлар вазирлиги” пайдо бўлади, яъни

“Министерство внешних дел”. Масалан “Министерство внешних дел СССР”. Лугат тузувчиларга ҳам “ташқи” (русчасига “внешний”, “наружный”) сўзини “иностранный” деб таржима қилиш бўйича, топшириқ берилган бўлса керак. Дипломатияда ишлатиладиган сўзлар аниқ маънога эга бўлиши шарт. “Министерство иностранных дел” (“Чет эл ишлари вазирлиги” ёки “Хорижий ишлар вазирлиги”) дейилса, бу вазирлик вази-фалари барчага аён бўлади. Вазирлик номида “иностранный” (“чет эллар”)ни ўрнига “внешний” (“ташқи”) сўзи ишлатилса, ноаниқлик вужудга келади.

Мамлакатимиз мустақил бўлди. Ўзбекистон БМТ аъзоси бўлди. Қўллаб мамлакатлар билан борди-келди қилмоқдамиз. Тегишли вазирликда энди 20 нафар эмас, вазирлик тизими, хориждаги элчихоналар, турли ваколатхоналарда юзлаб одамлар ишлаб, мамлакатимиз халқаро обрўсини оширишга астойдил ҳаракат қилишмоқда. Шуларни ҳисобга олиб тегишли вазирлик номини ўзгартириб, уни “Ўзбекистон Республикаси хорижий ишлар вазирлиги” ёки “Ўзбекистон Республикаси чет эл ишлари вазирлиги” деб аташ, мақсадга мувофиқ бўлар эди, деб ўйлайман.

2. 1991 йилда Таржимонлар Халқаро Федерацияси 30 сентябрни Халқаро таржимонлар кунини деб эълон қилди. Қисқа муддат ичида Халқаро таржимонлар кунини байрам қилиш мазкур касб эгалари орасида муҳим воқеага айланди. Йил сайин таржимонлар уюшмалари фаолият кўрсатаётган мамлакатлар сони ошиб бормоқда.

Ҳозирги вақтга келиб, ОАВ хабарларига кўра, Таржимонлар Халқаро Федерацияси 80 мингдан ортқ таржимонларни қамраб олган, турли мамлакатлардаги 100 дан ортқ ушбу касб эгалари уюшмаларини бирилаштирган. Ўзбекистон таржимонлар ва чет тили ўқитувчилари Ассоциацияси эса, Тар-

жимонлар Халқаро Федерацияси фаолиятида кузатувчи сифатида самарали иштирок этиб келмоқда.

Ўзбекистон Президенти Шавкат Мирзиёев таржимонлар меҳнатига, ўзбек адабиёти энг яхши асарларини чет тилларга ва жаҳон адабиёти шоҳ-дурдона асарларини ўзбек тилига таржима қилишга катта эътибор бермоқда. Яқинда Ўзбекистон ХДП фахрийси Собир Қурбонов ва академик Оқил Салимов билан учрашганимизда, Оқил Умрзоқович ҳам баъзи бир ўзбек адиллари сара асарларини инглиз тилига таржима қилишни ташкил этиш билан шугулланаётганини нихоятда кўтаринки рух билан гапириб берди.

Ер юзидаги қўллаб мамлакатларда таржимонлар ҳар йили 30 сентябрь кунини ўз касб байрамларини нишонлашмоқда. Лекин биз бу кунни байрам сифатида нишонламаймиз. Зеро, бу кун машҳур таржимон — христианлар авлиё деб ҳисоблайдиган Иероним Стридонскийнинг вафот этган кун шарофига эълон этилган. Бизнинг халққа эса биронинг вафот этган кунини байрам қилиш ётдир. Эслаш мумкин, хотира кунини ўтказиш мумкин, лекин байрам қилинмайди.

Шунинг учун, Ўзбекистон ёзувчилар уюшмасининг раҳбарияти бир неча йил аввал, мамлакатимизда “Таржимонлар кунини” таъсис этилса, “Ўзбекистонда кунини кўрсатган таржимон” унвонини таъсис этилса, қандай бўлар экан, деган маънода жамоатчилик билан бир муҳокама, баҳс ташкил этишни режалаштирган эди. Лекин, негадир бу масала эътиборсиз қолдирилди, шекилли... Шундай кун таъсис этилса ва ҳар йил машҳур таржимонларимизнинг (Беруний, Навоий, Бобур, Абдулла Қодирий, Ойбек, Гафур Ғулум, Ҳамид Олимжон, Озод Шарафиддинов, Эркин Воҳидов, Абдулла Орипов) бирининг тугилган кунини нишонланадиган бўлса, айни мудоао бўлар эди... Бундай кун ва фахрий унвон таъсис этилиши таржимонлар маъсулятини нихоятда оширган бўлар эди, деб ўйлайман.

3.Ҳар бир тахририятда, ташкилотда, муассаса ўзбекча-русча, русча-ўзбекча лугат, байналминал сўзлар лугати, иш йўналишига қараб бошқа тил лугатлари, фан турли йўналишлари бўйича ихтисослаштирилган лугатлар бўлишини мажбурий қилиб қўйилса.

4.Кўча-қўйда қўллаб оддий одамлар тушуна олмайдиган пешлавҳалар пайдо бўлмоқда. Барча идора, муассасалар раҳбарлари, турли хизмат кўрсатувчи ташкилотлар бошлиқларига мажбурий қилиб қўйиш керак: пешлавҳада бошқа тилдаги сўз борми, ёнида албатта таржимаси берилсин. Буларни матни шаҳар ва туман ҳокимликлари қошида тузиладиган тил бўйича тегишли комиссия эъза рухсати билан ишлатилиши лозим.

5. Бугунги кунда шиддат билан кириб келаятган молия, банк иши, умуман бозор иқтисоди ва бошқа соҳаларга тегишли янги сўзларга лугат чиқарувчи нашриётларга зудлик билан муносабат билдириб, байналминал сўзлар лугатларини тўлдириб, чоп этиб борилса, мақсадга мувофиқ бўларди.

Носир ТОИРОВ, сибёстшунос, меҳнат фахрийси.

БИЛАСИЗМИ?

Вояга етмаган маҳкумларнинг ота-онаси билан учрашувларида чекловлар бекор қилинди

“Ўзбекистон Республикасининг Жиноят-ижроия кодексига маҳкумларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатлари ишончли ҳимоя қилинишини таъминлашга қаратилган ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида”ги Қонун Президент томонидан имзоланди (УРҚ-625-сон, 30.06.2020 й.).

Қонун билан киритилган ўзгартишларга кўра, жумладан, вояга етмаган маҳкумларнинг ота-онаси ёки уларнинг ўрнини босувчи шахслар билан учрашувларида чекловлар бекор қилинди.

Маҳкума аёлларнинг вояга етмаган фарзандлари билан учрашувлари алоҳида тартиби белгиланди.

Жумладан, маҳкума аёлларга вояга етмаган болалари билан бир йил ичида 4 марта муддати 5 суткагача бўлган узок муддатли учрашув, шунингдек, манзил-колониаларда сақланаётганларга эса муассаса худудидан ташқарида яшаш имконияти билан узок муддатли учрашувлар чекланмаган миқдорда берилди.

Шунингдек, маҳкумларни жазо ўташи даврида адолатли мезонлар асосида рағбатлантириш чораларини қўллаш тартиби ҳамда рағбатлантириш чораларини қўллаш комиссиясининг иш фаолияти ва уларнинг аниқ вазифалари белгиланди.

Мақтаб ўқитувчиларининг йиллик тақвим-мавузий режа ҳамда конспект юритиши бекор қилинди

“Умумий ўрта таълим муассасаларининг педагогик мутахассисликлари бўйича намунавий йиллик иш режасини шакллантириш тартиби тўғрисидаги йўриқномага қўшимча ва ўзгартиришлар киритиш ҳақида”ги қарор Адлия вазирлигида давлат рўйхатидан ўтказилди (3058-1-сон, 29.06.2020 й.).

Қарорга мувофиқ, умумтаълим мактаблари ўқитувчилари томонидан йиллик тақвим-мавузий режа ҳамда кундалик дарс ишланмалари (конспект)ни юритиш бекор қилинди.

Мақтаб ўқитувчилари томонидан синф журнали электрон тизим орқали ҳам юритилиши мумкинлиги белгиланди.

Автомашинани кимлар ишончномасиз бошқариши мумкин?

Транспорт воситаси эгасининг қуйидаги қариндошлари транспорт воситасини ишончномасиз бошқариши мумкин:

- ота-онаси;
— эри (хотини);
— болалари;
— ака-укалари;
— опа-сингиллари.

Ушбу яқин қариндошлар ҳақида маълумот (фамилияси, исми, отасининг исми, қариндошлик даражаси) транспорт воситаси эгасининг суғурта полисида кўрсатилган бўлиши керак.

Ходим розилиги билан иш вақтидан ташқари қанча ишлаши мумкин?

Ходим учун белгиланган кундалик иш (смена) муддатидан ташқари ишлаш иш вақтидан ташқари иш деб ҳисобланади.

Қонунчиликка кўра, ходим ўз розилиги билан иш вақтидан ташқари сурункасига 2 кун давомида 4 соатдан (меҳнат шартини оғир ва зарарли ишларда — 1 кунда 2 соатдан) ва йилга 120 соатдан ортқ ишлаши мумкин.

Масалан, агар ходим биринчи кунини 4 соат иш вақтидан ташқари ишга жалб қилинган бўлса, эртаси кунни ҳатто унинг розилиги бўлган тақдирда ҳам бундай ишларга жалб этиш тақиқланади.

Иш сменаси 12 соат бўлганда, шунингдек, меҳнат шартини ўта оғир ва ўта зарарли ишларда иш вақтидан ташқари ишларга, ходимнинг розилиги бўлган тақдирда ҳам йўл қўйилмайди.

Шунингдек, ходимни сурункасига 2 смена давомида ишга жалб этиш тақиқланади.

Адлия вазирлигининг телеграмдаги “Hucquy axborot” канали.

МУТАХАССИС ФИКРИ

КАМБАГАЛЛИК ДАРАЖАСИ ҚАНДАЙ БЕЛГИЛанаДИ ВА НИМА БИЛАН ЎЛЧанаДИ?

Бугунги кунда камбагалликка қарши кураш мамлакатимизда ўта долзарб вазифалардан бирига айланди. Чунки халқимиз фақат эртанги кун умиди билан эмас, балки бугун ҳаётдан, давлатдан рози бўлиб, бахтли яшashi керак, деган инсонпарвар гоя илгари сурилди. Агар инсон камбагал бўлса, ҳолига вой. Масалан, касал бўлиб қолса, тиббий қўриқдан ўтши, лаборатория таҳлиллари, дори-дармон, шифокор хизмати ва бошқа харажатлар учун тўлов қилиш имконияти бўлмаслиги табиий.

Камбагал оила фарзандининг таълим олиши, спорт ёки санъат билан шугулланиш имконияти ҳам чегараланган бўлади. Камбагал оиланинг ейиш-ичиши ҳам ўзига яраша бўлади. Фарзандлар саломатлигини ҳам тасаввур қиллаверинг... Хуллас, камбагаллик катта ижтимоий, руҳий муаммоларни келтириб чиқаради.

Камбагалликка қарши кураш глобал масала бўлгани сабабли

БМТ Бош Ассамблеяси камбагалликка қарши кураш бўйича ўн йилликларни эълон қилиб, тегишли тадбирларни амалга ошириб келмоқда. Биринчи ўн йиллик ўз ичига 1998-2007 йилларни қамраб олган бўлса, иккинчи ўн йиллик 2008-2017 йилларга тўғри келди. Ҳозир учинчи ўн йилликка мўлжалланган 2018-2027 йилларни қамраб оладиган Резолюция қабул қилинди. Ушбу Резолюция

олдинги ўн йилликда эришилган натижалар даражасини сақлаб қолган ҳолда қашоқлик билан курашишни такомиллаштириш ҳамда уни мустаҳкамлаш йўлида самарали ва мувофиқлаштирилган вазифаларни амалга оширишга қаратилган. Бунга асосан жуда қўллаб мамлакатлар ҳам қашоқликдан бутунлай қутилиш режаларини ишлаб чиққан. Жумладан, Хитой, Покистон, Бангладеш каби мамлакатлар шу қисқа даврда бутунлай камбагалликдан қутилишни мақсад қилиб қўйган ва ўз режасини муваффақият билан амалга оширмоқда.

Мамлакатимизда ҳам камбагалликни тугатиш бўйича тегишли чора-тадбирларни амалга ошириш юзасидан қатор Фармон ва қарорлар қабул қилинди ҳамда уларни амалга ошириш бўйича бир қанча давлат ва ҳудудий дастурларни ишлаб чиқиш бора-сида тегишли кўрсатмалар бериб келинмоқда.

Шулар иноватта олинган ҳолда мамлакатимизда тўртта муҳим ҳужжат ишлаб чиқилиши белгиланган. Булар: «Ўзбекистон Республикасининг 2030 йилгача «Ижтимоий-иқтисодий ривожланиш концепцияси», «Санотни ривожлантириш стратегияси», «Камбагалликни қисқартириш дастури» ҳамда 2021 йилдан бошлаб барча ҳудудларда истеъмол саватчаси ва тирикчилик учун зарур энг кам миқдорлар жорий қилиш, шунингдек, камбагалликни қисқартиришга қаратилган бир қанча тадбирлардир. Хусусан, 2020 йил 26 мартда Президентимиз томонидан қабул қилинган «Иқтисодий ривожлантириш ва камбагалликни қисқартиришга оид Давлат сиёсатини тубдан янгиллаш чора-тадбирлари тўғрисида»ги фармон ҳамда «Ўзбекистон Республикаси иқтисодий тараққиёт ва камбагалликни қисқартириш вазирлиги ҳамда унинг тизим

ташкilotлари фаолиятини ташкил этиш тўғрисида»ги қарорда самарали макроиктисодий сиёсатни юритиш, барқарор иқтисодий ўсиш суръатларини таъминлаш, тадбиркорлик муҳитини яхшилаш орқали мамлакатда камбагалликни қисқартириш борасида мақбул давлат сиёсатини амалга ошириш тизими ишлаб чиқилди ва у муваффақиятли амалга оширилмоқда. Аммо масаланинг айрим назарий, услубий ва амалий муаммолари борки, у тегишли хулоса ва илмий тавсиялар ишлаб чиқишни тақозо қилади.

Камбагаллик чегарасини белгиллашда БМТ инсон эҳтиёжлари учун зарур бўлган асосий товар ва хизматларни харид қилиш учун етарли бўлган даромадлар миқдорини асос қилиб олади. Бундай товарларга озиқ-овқат маҳсулотлари, кийим-кечак, турар-жой ҳақини тўлаш, сув билан таъминлаш, электр энергияси, мактаб таълими, тиббий хизмат кабиларни киритишни тавсия қилади. Шунга асосан камбагаллик даражаси глобал миқёсда ва ҳар бир мамлакат доирасида аниқланади. Чунки ҳар бир давлат ўз шароити ва имкониятидан келиб чиқиб, камбагалликдан чиқиш масаласини ўзи белгиллаб олади. Бундан ташқари, камбагаллик даражаси глобал доирда ҳам аниқланади. Буни асосан ҳозирги шароитда Жаҳон Банки амалга ошириб келмоқда. Шулардан келиб чиқиб хулоса қилинадиган бўлса, камбагаллик даражаси, умуман олганда, нисбий тушулган бўлиб, у муайян мамлакатдаги умумий фаровонлик даражасига боғлиқ бўлади.

Мамаюнус ПАРДАЕВ, иқтисод фанлари доктори, САМИСИ профессорси, Олим ПАРДАЕВ, иқтисод фанлари доктори, САМИСИ декани.

Журналистнинг вазифаси – содир бўлган ҳолатни холис ёритишдан иборат, асло бирон-бир ҳолатга баҳо бериш эмас.

МУНОСАБАТ

ЮЗИНГ ҚИЙШИҚ БЎЛСА, КЎЗГУДАН ЎПКАЛАМА

ёки юзга ойна тутмоқ марднинг ҳамда дўстнинг иши

Хулқи ёмоннинг кетурар кўп зарар, Хулқинг ўзи бошинга калтак урар. Хулқи фано бўлса дегил алҳазар, Хору залилликда қолур дарбадар.

А.Авлоний

Кейинги бир-икки ҳафта ичида иктимой тармоқларда, учусан, икки марта «Facebook» иктимой тармоғида фарғоналик Дилшод Далиев (ўзининг айтишича, собиқ банк ходими, айни пайтда блогер) судлар фаолияти ҳақида ўз муносабатини билдирди. У ноҳақ ишдан бўшатилгани, қайтадан ишга тиклаш ва мажбурий бекор юрган кунлари учун ҳақ тўлашга оид даъвоси судлар томонидан рад этилгани учун ҳаммадан хафа.

Мен ҳам журналист сифатда барча ОАВда, шу жумладан, иктимой тармоқлардаги чиқишларни кузатиб бораман. Фуқаро Дилшод Далиевнинг «Facebook» иктимой тармоғи орқали «куйиб-пишиб» гапираётганини кўриб, ростки, дастлаб бу йигитни қўллаб-қувватлаш керак, деган фикрга бордим.

Ва шу ниятда ўзи нима «гап-лигини, яъни нима бўлганини ўрганишга киришдим. Саволлар кўп: бу йигит ўзи ким, қерда ишлаган? Ноҳақ ишдан бўшатилган? Ниҳоятки қурбони бўлишига ким сабаб, унинг ишдан кетишидан ким манфаатдор? Ва ҳоказо... Шундан кейин иктимой тармоқларда ҳақиқатан ҳам бу

шов-шувли воқеа кўпгина сайтларда ёритилганининг гувоҳи бўлдим.

Тўғри, ҳозир интернет тармоқларида дунёда руй бераётган янгилик ва ҳодисалар ҳам, бўлар-бўлмас сафсата ва ёлгонлар ҳам учрайди. Бирок соғлом фикрли инсонлар оқни қорадан, қорани оқдан фарқлай олади. Аммо тажрибаси етарли бўлмаган, шаклланиб улгурмаган ёшлар бундай ёлгон ва сафсалар таъсирига тушиб қолгани ҳақида ҳам гап бўлади. Бир киши бугун «Ютуб»дан ўз телеканални ёки фејсбукда саҳифасини очиб, истаган мавзуда, истаган йўналишда фикр юритиши ва ўз нуқтанга назарини баён этиши мумкин. Блогерлар эса, тан олиш керак, баъзи бир раҳбарларни ҳалққа, ўз кўл остидагиларга инсоний муносабатда бўлишга ўргатди, ўзини хон, куланкеси майдон ҳисоблаб юрган раҳбарлар оғизига келганини айтишдан тийилмагани бўлишиди.

Буларнинг ҳаммаси яхши, албатта. Лекин қонун доирасидан четга чиқиб, манманлик қилиб, ҳақоратли сўзларни айтиш, қимнидир шаънига тегиш қонунга қўра жавобгарликни келтириб чиқаради.

Кейинги уч йилда жамиятда очиклик ва шаффофик муҳитига йўл очиб берилди, судларнинг мустақил ва холислик тамойилида иш олиб боришига шартли яратилди, уларга босим ўтказиш механизмлари бартараф этилди. Суд берилган даъво талабини очик, ошқора суд мажлисида тарафларни, ишга алоқадор гувоҳларни сўрайди, ҳар икки тарафнинг вақларини текширади, далилларга тегишли баҳо беради ва амалдаги қонун нормаларини қўллаган ҳолда низо буйича қарор чиқаради.

Агар шахс биринчи инстанция суди қароридан норози бўлса, апелляция ёки кассация инстанциясига шикоят билан муружаат қилади ва бу иш очик суд мажлисида кўриб чиқилади. Апелляция ёки кассация инстанцияси қароридан норози бўлганда, иш навбатдаги босқичда Олий суд судлов ҳайъатида уч нафар Олий суд судьяси томонидан очик суд мажлисида, Бош прокуратура вакили, ишдаги тарафлар, уларнинг вакиллари иштирокида кўрилади. Амалдаги фуқаролик процессуал кодексига, агар судланган шахс Олий суд судлов ҳайъатининг ахримидан норози бўлса, Олий суд раҳбариятига нозорат тартибидоги шикоят билан муружаат қилиши ҳамда ўз вақларини баён қилиш тартиби белгиланган.

Хўш, Дилшод Сотволдиевич Далиев қайси йўлдан бо-

рляпти? Бу саволга жавоб беришдан олдин унинг шахси ҳақида озорқ маълумот келтириш тўғри бўларди. У 1990 йилда таваллуд топган, Фарғона вилояти, Учкўприк тумани, «Учкўприк» МФИда яшайди. Олий таълим дароҳини тутатиб, 2013 йил 25 июлда ДТ «Халқ банки» Фарғона вилоят филиалига ишга қабул қилинган. 2014 йил 22 май куни ДТ «Халқ банки» Фарғона вилоят филиали амалиёт бўлимига етакчи мутахассис лавозимига ўтказилган.

Дилшод Далиев «Халқ банки»нинг Фарғона вилоят филиалида ишлаб юрган пайтида 2014 йилнинг июни ойида «Тўзал тонг барак» оилавий корхона раҳбари И.Умаралиев тадбиркорлик фаолияти билан шуғулланиш учун банқдан 250 миллион сўм кредит олиш учун ҳаракат қилиб юрганидан хабар топади ва И.Умаралиевга ўз таклифини айтиди. Агар И.Умаралиев унга шуни микдордаги пулни икки ойга қарзга бериб турса, банқдан кредит маблағини олишига ёрдам беришга ваъда қилиб, ундан 1100 АҚШ доллари миқдорда пул ундиради. Бундан ташқари, 2014 йил 2 августда тадбиркор Э.Ҳалимовнинг кредит эвазига сотиб олган «Исоу» русумли автобус учун мунтазам тарзда қарзларини тўлаб келатганидан хабар топиб, унинг уйига излаб боради. Узининг банқда ишлаётганини, кредит фоизларини ўзи тўлашига уни ишонтириб, ундан бир миллион сўм ундиради ва ўз эҳтиёжи учун ишлатиб юборади.

2014 йилнинг 20 сентябрда 3. Йўлдошев қорамол боқиш учун банқдан 4 миллион сўм кредит олганидан ўз вақтида хабар топган Дилшод Далиев унинг уйига томон «отини қамчайлади». Узининг мажбурий банқда ишлашини, унга ҳар қандай ёрдам керак бўлса, ҳақ қилишини билдириб, бунинг эвазига олган кредитнинг икки миллион сўмини бир ҳафтага қарзга бериб туришни сўрайди. Унинг гапига лақақ ишонган Э.Йўлдошев кредит пулининг ярмини қўшқўллаб тутқазади. Дилшод Далиев олган пулнининг аттиги юз минг сўмини 3.Йўлдошевга қайтариб, қолганини ҳазм қилиб юборган.

Банқда ишлаб туриб, фирибгарлик жиноятини содир этганлиги учун Дилшод Далиевга жиноят ишлари бўйича Фарғона шаҳар судининг 2015 йил 11 сентябрдаги ҳукми билан ЖҚнинг 168-моддаси 2-қисми билан 3 йил 6 ой озоқликдан маҳрум қилиш жазоси тайинланган. Шундан кейин тадбиркорларга етказилган моддий зарар Далиевнинг қариндошлари томонидан қопланганлиги боис, Фарғона вилоят судининг 2015 йил 27 октябрдаги ахрими билан жазо 2 йил ахлоқ тузатиш ишларига ўзгартирилган.

Шунга қўра, яъни ишда йўл қўйган хато ва камчиликлари, мижозлар билан ишлашда уларнинг пулларини фирибгарлик билан ўзлаштиригани учун 2015 йил 2 февралда Далиев ишдан бўшатилган.

Кейин нима бўлди, дейсизми? Кейин «қорлар эриб, излар йўқолди», яъни 2017 йилнинг 11 апрелида Дилшод Далиевдан судланганлик олиб ташланди ва 2017 йилнинг 1 августидан қайтадан «Халқ банки»нинг Учкўприк тумани филиалига бухгалтер-нозоратчи вазифасига қабул этилди. Кейинчалик Дилшод Далиев бошқа лавозимларда, ҳусусан, Халқ

банки филиалининг 2018 йил 13 июлдаги буйруғи билан филиал бошқарувчиси ўринбосари лавозимига ишга тикланган.

Ана, қонунларимизнинг инсонпарварлиги – хато қилган одам маълум вақт ўтиб, яна мутахассислиги бўйича ишга бўлди. Лекин... Далиев филиал бошқарувчиси ўринбосари бўлиб ишлаб юрган пайтларида, яъни 2018 йилнинг 13 августида тадбиркорлик фаолияти юритиш мақсадида кредит олиш учун келган фуқаро Моҳира Бекназарова ҳамда унинг турмуш ўртоғи, 1969 йилда туғилган, Афғонистонда ҳарбий хизмат пайтида бир оғбидан ажралган 2-гурӯх ногирони Дилмурод Бекназаров билан қўпол муомалада бўлади. Халқ банки филиали биносида уни камситадиган қўпол сўзлар билан ҳақоратлайди, сўнг унга ташланиб, банк ходимлари ва мижозлар олдида эр-хотинни кўчага ҳайдаб чиқаради.

Моҳира Бекназарова адолат истаб Ўзбекистон Республикаси Президентининг виртуал қабулхонаси ва ИИБга Д.Далиевнинг хатти-ҳаракатларидан норози бўлиб ариза йўллади. Ички ишлар бўлими томонидан суриштирув олиб борилиб, Ўзбекистон Республикаси МЖТКнинг 183-моддаси билан тўплаган материал маъмурий ишлар бўйича судга юборилган.

Учкўприк туман маъмурий судининг 2018 йил 7 августдаги қарори билан Д.Далиев Ўзбекистон Республикаси МЖТКнинг 183-моддасида кўрсатилган ҳуқуқбузарликни содир этганлиги учун унга нисбатан суд томонидан оғохлантириш берилган. Ушбу ҳолат меҳнат жамоасида муҳокама қилиниб, банкнинг 2018 йил 24 августдаги буйруғи билан даъвогар Д.Далиевга ҳайфсан интизомий жазо чораси қўлланилган.

Дилшод Далиев бўлиб ўтган бунча воқеалардан кейин ҳам ўзига етарли ҳулоса чиқармади. У банкка келган мижозларни ҳақоратлашда давом этади.

Бу сафар банкка келган тадбиркор аёл Хувайдо Овчиевнинг ҳақорат қилгани учун унга Учкўприк туман маъмурий судининг 2018 йил 11 декабрдаги қарори билан Ўзбекистон Республикаси МЖТКнинг 183-моддаси асосида энг кам ойлик иш ҳақининг бир баравари миқдорда жарима жазоси тайинланди (суд қарори қонуний қўлда).

Бундан ташқари, Халқ банки бошқаруви томонидан режа асосида ўтказилган аудит текшируви натижаларига кўра, Далиевнинг иш фаолиятида хато-камчиликлар аниқланган ва Учкўприк филиалининг 2018 йил 12 декабрдаги қарори билан унга иш фаолиятида йўл қўйган хато-камчиликлари учун ўртача ойлик иш ҳақининг ўттиз фоизи миқдорда жарима интизомий жазо чораси қўлланилади.

Бу ҳали ҳолва. Халқ банки бошқаруви томонидан ўтказилган текширишда филиал бошқарувчиси ўринбосари лавозимда ишлаган Дилшод Далиев банк филиали кредиторларининг мударати ўтган қарзларини вақтинча қоплаб туриш баҳонасида 38 нафар филиал ходимларининг ҳар биридан 150 минг сўмдан 300 минг сўмга ҳамма 10 миллион 30 минг сўм пул маблағларини йиғиб олиб, ўз шахсий эҳтиёжлари учун сарфлаган. Ушбу ҳолат бўйича ЖҚнинг 168-моддаси ва 228-моддаси билан қўзғатилган жиноят иши ўзлаштирилган пул-

лар ўз эгаларига қайтариб берилганидан кейин Данғара тумани ИИБ ҳузуридаги ТБ суриштирувчиси (О.Ҳабибуллаев)нинг 2018 йил 23 декабрдаги қарори билан иш юритишдан тугатилган.

Кўрилган маъмурий ва интизомий чоралар натижа бермагач, Банк филиали бошқарувчисининг 2019 йил 23 январдаги буйруғи билан Дилшод Далиев билан тузилган меҳнат шартномаси Ўзбекистон Республикаси Меҳнат кодекси 100-моддаси 2-қисмининг 3-бандига асосан (меҳнат вазифаларини мунтазам равишда бузиб келгани учун) бекор қилинган...

Д.Далиев эса, ишдан ноҳақ бўшатилдим, мени ишга тикланг ва бўш юрган кунларим учун ойлик иш ҳақимни ундиринг, деб судга даъво ариза берган. Судлар бир эмас, иккита суд инстанцияси ишни очик, ошқора суд мажлисида кўриб чиқиб, амалдаги қонунлар талабига қўра, даъвоини асоссиз деб топиб, Д.Далиевни ишга тиклашни рад этган.

Д.Далиев ўз қонуний ҳуқуқларидан фойдаланган ҳолда суд қарорларидан норози бўлиб, Бош прокуратурага ишга тиклашда ёрдам сўраб муружаат қилган.

Бош прокуратура томонидан 2020 йил 18 мартда шу масала бўйича Ўзбекистон Республикаси Олий суди фуқаролик ишлари бўйича судлов ҳайъатига назорат тартибдаги протест киритилди. Унда апелляция инстанцияси ахрими бекор қилиниб, иш мазмунан кўриш учун шу инстанция судига юбориш масаласи қўйилган.

Шунга асосан, иш Олий суд фуқаролик ишлари бўйича судлов ҳайъатида очик суд мажлисида кўрилиб, Халқ банки филиали бошқарувчиси даъвогарга муқаддам қориди аниқланган ҳолатлар бўйича интизомий жазо чоралари қўлланилгани, мазкур чораларни қўллаш ҳақидаги буйруқлар низолашмагани ва ўз қучида эканлигини инобатга олиниб, иш берувчининг 2019 йил 23 январдаги даъвогар билан тузилган меҳнат шартномасини бекор қилиш ҳақидаги буйруғи қонунийлигига ҳуқуқий баҳо бериб, даъвогарнинг меҳнат вазифаларини бузганлиги учун интизомий таъсир чоралари асосли эканлиги ҳақида ҳулосага келиб, бу борадаги куй судлар қарорини қучида қолдирган. Шунингдек, Қўқон туманлараро судининг 2019 йил 12 мартдаги ҳал қилув қарориди кўрсатилган, Дилшод Далиевга меҳнат шартномасини бекор қилиш ҳақидаги хабар Халқ банкининг Учкўприк туман филиалига «ҳодим учун тўланган лозим бўлган уч кунлик компенсацияни тўлаш мажбуриятини юқлаш ҳақида» ти жумла билан тўндирилиб, суд ҳужжатларининг қолган қисми ўзгартириш қолдирилди ва шу тарихка протест қисман қаноатлантирилган.

Бўлган ҳолат шундан иборат. Кап-катта мансабдор шахс – банк раҳбари ўринбосари, худдики банқда эмас, отасининг уйида ўтирганидек, бир эмас, қайта-қайта банкка келган мижозларни, хатто ноқирон инсонни, аёл кишини ҳақоратлаш, бунинг устига, иш фаолиятида камчиликларга йўл қўйса, қўрилган интизомий чоралар тартибга қақририш, жарима, оғохлантиришлар наф бермаса, бундай шартда нима қилиш керак?

Журналистнинг вазифаси – содир бўлган ҳолатни холис ёритишдан иборат, асло бирон-бир ҳолатга баҳо бериш эмас. Д.Далиев ҳам бунга жамоатчилик ўзини блогер сифатида қабул қилишини истаяпти. Бунга ҳам бирон эътирозимиз йўқ, унинг ишдан тўғри, нотўғри бўшатилгани борасида бахslashмоқчи ҳам эмасмиз. Бор-йўғи, унга кўзгу тутишни, аслида Д.Далиевнинг ишдан бўшатилиши сабабларини бриташи лозим тоқдик, холос. Хулоса чиқариш эса газетхонларга ҳавола.

Ҳа, яна бир гап. Тўғри, қонунчилик талаби бўйича Д.Далиев Олий суд фуқаролик ишлари бўйича судлов ҳайъати ахрими-га нисбатан назорат тартибда шикоят бериш ҳуқуқидан фойдаланиши мумкин. Лекин, у бунинг ўрнига, жамоатчилик фикрини қалғитиб, иктимой тармоқлар орқали давлат суд тизимига нисбатан асоссиз даъволарни қилиб келмоқда. Узини ноҳақ ҳақбадлан ҳисобламоқда. Лекин фактлар, воқеа-ҳодисалар ундай эмаслигини кўрсатмоқда. Уйламай ёки атайлаб миш-миш тарқатиш, қимнидир қасдан обрўсузлантиришга ҳаракатлар учун жиноий жавобгарлик белгиланган-ку. Буниси энди ҳуқуқшуносларга ҳавола.

Равшан ШОДИЕВ,
Нуруллоҳ ДОСТОН,
“Ўзбекистон овози”
муҳбирлари.

ИИБ ХАБАРЛАРИ

Гиёҳвандлик
воситасини тайёрлаган шахслар қўлга тушди

Юқоричиқ тумани ИИБ ходимлари томонидан ўтказилган «Қорадори-2020» тадбири давомида 22 ёшли Б.Ш. ва С.И.лар Балқич маҳалласидаги қабристон ёнида жойлашган дала майдонида «наша» усумлигига ўқаш гиёҳвандлик моддасини уларни истеъмол қилишлари учун қозонда қовуриб тургани аниқланиб, ашёвий далиллар баёнома асосида расмийлаштириб олинган. Судга оид кимёвий экспертиза ҳулосасига қўра, ёгда қовурилган гиёҳванд модда 1.506 грамм бўлиб, «марихуана» экани аниқланган.

Мазкур ҳолат юзасидан туман ИИБ ҳузуридаги Тергов бўлими томонидан Жиноят кодексининг 276-моддаси 2-қисми «а» банди (қўп микдорда гиёҳвандлик воситалари, уларнинг аналоглари ёки психотроп моддаларни ўтказиш мақсадини қўламаи қонунга хилоф равишда тайёрлаш, эгаллаш, сақлаш ва бошқа ҳаракатлар) билан жиноят иши қўзғатилган.

Дастлабки тергов ҳаракатлари олиб борилмақда.

«Кобальт»
йўлвочини уриб юборди

Сайхунобод тумани, «Иттифок» МФЙ худудидан ўтувчи автойўлининг Баҳт-Сайхунобод йўналишида ҳаёдовчи Э.У. унга тегишли «Кобальт» ни бошқариб бораётган вақтида узи билан бир йўналишда ҳаракатланиб кетаётган пиёда, 1991 йилда туғилган, «Иттифок» МФЙ да яшовчи Б.Д. ни автомашина билан уриб юборган.

Натижада йўлвоч унги қўлга билган ва чап оёқ болдир суягининг өлпк синиши ташхиси билан Сайхунобод тумани тиббиёт бирлашмасининг жонлантириш бўлимига етказилган. Ҳолат юзасидан суриштирув ҳаракатлари олиб борилмақда.

«Номер аниқловчи»
номли андроид иловадан оғох бўлинг!

Тошкент шаҳар, Юнусобод туманида яшовчи фуқаро М.А. Ички ишлар вазирлиги порталига ариза билан муружаат қилиб, 12 июнь куни соат 19:00ларда «Телеграм» мессенжеридан «Uydaqi_Yulduzlar» @Fan club Miz #Uyda QOLING» (@fan_club_miz) деб номланган каналга юрган ва ушбу каналга жойланган NET NOMER ANIQLOVCHI.APK файлини юқлаб олганидан сўнг уяғли телефони «blonk» ҳолатига тушиб қолганини билдирган. Шундан сўнг қўрилгани «blonk» ҳолатидан очиб учун +99890-200-xx-xx абонент рақамига «Раулет» тўлов тизими орқали 10.000 сўм туширилиши ҳақида хабар келди. Аризани ушбу пул маблағини ўтказганидан кейин ҳам телефон аппарати «blonk» ҳолатидан чиқмаганлигини маълум қилиб, мазкур дастурий тарқатган шахсни аниқлаб, унга нисбатан қонуний чора қўришни сўраган.

ИИБ Тезкор-қидирув бошқармаси ходимлари томонидан ўтказилган дастлабки терговолди текширув ҳаракатлари давомида фуқаро М.А.нинг «HAWAEE TAG-L21» смартфонни текшириб қўришлик учун олиниб, ундаги дастур қўриб олинган ва текшириш қўришлик учун «Киберхафозлик маркази» давлат унитар корхонасига тақдим қилинган. «Киберхафозлик маркази» давлат унитар корхонасининг дастурий техник экспертиза ҳулосасига қўра, ушбу телефон аппарати «Телеграм» мессенжериди «Uydaqi_Yulduzlar» @Fan club Miz #Uyda QOLING» (@fan_club_miz) номли каналда тарқатилган NET NOMER ANIQLOVCHI, APK зарар келтирувчи вирусли дастурдан зарарлангани кўрсатиб ўтилган.

Олиб боришдан суриштирув ишлари натижасида, «Телеграм» мессенжериди «Uydaqi_Yulduzlar» @Fan club Miz #Uyda QOLING» (@fan_club_miz) номли канал Наманган вилояти, Турақўрғон туманида яшовчи, 2001 йилда туғилган фуқаро М.Ж.га тегишли эканлиги аниқланди.

4 июль куни Наманган вилояти, Турақўрғон тумани ИИБ ҳузуридаги Тергов бўлими томонидан фуқаро М.Ж.га нисбатан Жиноят кодексининг 278-б-моддаси 1-қисми (Зарар келтирувчи дастурий яратиш, ишлатиш ёки тарқатиш) билан жиноят иши қўзғатилди, тергов ҳаракатлари олиб борилмақда.

Маълумот учун: Ўзбекистон Республикаси Жиноят кодексининг 278-б-моддасида (Зарар келтирувчи дастурий яратиш, ишлатиш ёки тарқатиш) ўч йилгача озоқликдан маҳрум қилиш жазоси белгиланган.

Нилуфар ТУРАХОНОВА,
ИИБ Ахборот хизмати ходими,
лейтенант.

ДАВЛАТ ОРГАНИГА МУРОЖААТ ҚИЛИШ ТАРТИБИ

МУРОЖААТЛАРНИНГ ТУРИ

АРИЗА ТАКЛИФ ШИКОЯТ

МУРОЖААТЛАРНИНГ ШАКЛИ

ОФЗАКИ

ЭЛЕКТРОН

ЕЗМА

МУРОЖААТ УСУЛЛАРИ

ташкilotта шахсан борган ҳолда, ишончли вакили орқали, почта орқали юбориш, ишонч телефон орқали, веб-сайт орқали, ташиқлотни электрон манзилли орқали, сайёр ва оммавий қабуллар орқали

Давлат органининг ишонч телефониға келиб тушган муружаат оғзаки муружаат тарзида қайд этилади. Оғзаки муружаатлар тезкор алоқа телефонлари орқали ва видео-конференц-алоқа воситасида ҳам берилиши мумкин

Давлат органининг расмий веб-сайти ёки расмий электрон почта манзиллига келиб тушган муружаат электрон муружаат тарзида қайд этилади

Езма муружаат имзо билан тасдиқланган бўлиши лозим. Жисмоний шахс оғзаки муружаат этаётганда ўз шахсини тасдиқловчи ҳужжатни, юридик шахсининг вакили эса ўз ваколатларини тасдиқлайдиган ва ўз шахсини тасдиқловчи ҳужжатни кўрсатиши керак

Муружаат қўйилган масалани ҳал этиш ваколатига қирадиган давлат органига ёки юқори турувчи органга бериледи

Муружаатлар, уларнинг шакли ва туридан қатъи назар, бир хил аҳамиятга эга

Муружаат давлат тилида ва бошқа тилларда берилиши мумкин

Муружаатга жавоб хати, мумкин қадар, муружаат этилган тилда баён қилинади

Ариза ёки шикоят келиб тушган кундан эътиборан **15 КУНДА** (қўшимча ўрганиш талаб қилинганда 1 ойгача) кўриб чиқилади

Таклиф келиб тушган кундан эътиборан **1 ОЙГАЧА** бўлган мuddатда кўриб чиқилади (қўшимча ўрганиш талаб этилса, муружаатчиға 10 кун мuddатда хабар қилинади)

Муружаатдаги масала бошқа органиға тегишли бўлса, **5 КУН** мuddатдан кенчиктирмай тегишли органиға юборилади, бу ҳақда муружаатчиға хабар қилинади

ҚУЙДАГИ МУРОЖААТЛАР КўРИБ ЧИҚИЛМАЙДИ:

- эноним муружаатлар
- жисмоний ва юридик шахсларнинг вакиллари орқали берилган муружаатлар, уларнинг ваколатини тасдиқловчи ҳужжатлар мавжуд бўлмаган тақдирда
- қонунда белгиланган бошқа талабларга мувофиқ бўлмаган муружаатлар.

@huquqiyaxborot

БУГУНГИ СИНОВЛАР ХАЛҚИМИЗ ИРОДАСИНИ ТОБЛАДИ, НИМАЛАРГА ҚОДИРЛИГИМИЗНИ КЎРСАТДИ. ДУНЁНИ ХАВФ-ХАТАРЛАРДАН МЕХР-ОҚИБАТ ҚУТҚАЗИШИГА ИЙМОН КЕЛТИРДИК.

ДОЛЗАРБ МАВЗУ

БУГУННИНГ ҚАҲРАМОНЛАРИ

ёки эскича яшашни истамаяпмиз...

си ва хоши-истаги билан Сардобага етиб келиб, юз берган фавқуллода вазият оқибатини баргараф этишда фаол иштирок этаётганлар орасида меҳрибон шифокорлар, жасур миллий гвардиячилар, Ички ишлар, Фавқуллода вазиятлар ходимлари, Ёшлар иттифоқи фаоллари, қурувчилар, савоатпеша кишилар бор. Бу мисоллар халқимизнинг ҳамжиҳатлиги, бағри кенглигидан далолатдир. Улар билан ҳар қанча фахрлансак арзийди.

Бундай жонқуяр юртдошларимизнинг ҳозирги жасорати-ю мардликларини, ўз халқи ва юртига садоқатини ёш авлодга ибрат қилиб кўрсатиш ҳақида ўйлаш ҳам бугуннинг муҳим вазифаларидан эмасми?

Ҳаёт тарзимизга ўзгаришлар киритдик. Эскича яшашни истамаётганимизни кун сайин кўпроқ ҳис этаёلمиз. Бир-биримизни қўллаб-қувватлаш, кўпчилик манфаатини ўйлаш, юрт тақдири ҳақида қайғуриш саодатли ишларини чуқурроқ англаб етляпмиз. Булар ҳаммаси биз синовлар кунлардан олган асосий сабақлардандир. Бугунги синовлар халқимиз иродасини тоблади, нималарга қодирлигимизни кўрсатди. Дунёни хавф-хатарлардан меҳр-оқибат қутқазшига иймон келтирдик.

Обиддин МАҲМУДОВ,
Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий тарақиёт ва камбағалликни қисқартириш вазирининг маънавий-маърифий ишлар самарадорлигини ошириш, давлат тили тўғрисидаги қонун ҳужжатларига риоя этилишини таъминлаш масалалари бўйича маслаҳатчиси.

Агар дўппини бошдан олиб, жиддийроқ, чуқурроқ ўйлаб қарасак, ҳақиқатдан ҳам ҳозир биз буюк эврилишлар даврида яшаётганимизни англаймиз.

Бу даврнинг ўзига хос жиҳати, авваламбор, бугунги яшаш тарзимиз ўзимизни қониқтирмаяпти, руҳиятимиз, қалбимиз кескин ижобий ўзгаришларни истаяпти. Бу эса, ўз навбатида, амалга оширилаётган ижтимоий-иқтисодий ислохотларга нисбатан шахсий дахлдорлик ва фаолликни тақозо этмоқда. Шунингдек, ҳаётнинг ўзи умрни тadbirkorлик билан ўтказишни зарурият қилиб қўймоқда. Янаям аниқроғи, бундай синовлар вазиятлар умримизнинг ҳар дақиқасини файзли, баракали, мазмунли ўтиши ички ислохотлар, яъни ўз-ўзимизни

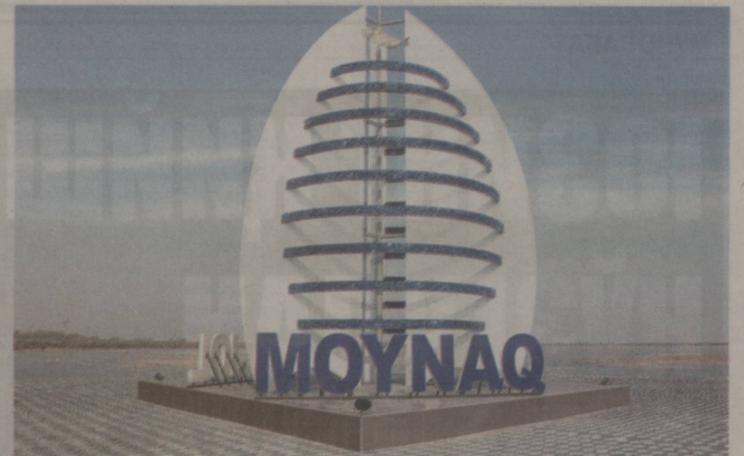
ислох этишимиз қанчалар тез ва сифатли амалга оширилишига бевосита боғлиқлигини кўрсатмоқда.

Кўрганларимни, билганларимни ёзмақдаман...

Юртимизда коронавирус пандемияси бошланган илк даврданоқ унга қарши биринчилардан бўлиб курашган моҳир шифокорларимиздан республика вирусология илмий-текшириш институтининг даволаш ишлари бўйича бош шифокори ўринбосари Махмаржаб Раҳмоновнинг Gazeta.uz интернет нашрига берган ("Қто возъмет на себя удар, если не медработники?") — сарлавҳали интервьюсини ўқиб қолдим.

Сухбатдан таъсирланиб, бу инсонни излаб топдим ва у билан телефон орқали боғланишга муяссар бўлдим. Мулоқотдан билдимки, карантин даври бошланганидан буён уни уйдагилари ҳам кам кўраркан. Унинг айтишича, ҳали 14 кунлик карантин, ҳали реабилитация маркази, ҳали Чирчиқ шахри, ҳали Оҳангарон, ҳали Бўстонликда хизмат сафариди экан. Сухбат давомида унинг иш қўлигидан норозилиги ёки чарчаганини сезмадим. Шунча югур-югур устига докторлик илмий ишини давом эттириш учун куч, ирода керак бўлади. Муҳими, у ўз касбидан, тақдирдан мингдан-миг рози. Махмаржаб Раҳмонов даволаган юртдошларимиз эса ундан юз чандон рози.

Ҳа, бундай инсонларнинг ҳаёт йўллари кўпчилигимизга ибрат бўлмоғи керак. Одамлар соғлигини, ҳаётини ҳимоя қилиш, хизмат қилиш, раҳматлар эшитиш катта бахт, гўзал ибодат, албатта. Қувонарлиси, бундай фидойи юртдошларимиз оз эмас. Бугун пойтахтдан ва юртимизнинг чекка-чекка жойларидан ўз ташаббу-

ГУЛЛАБ ЯШНАЁТГАН МЎЙНОҚ

Қорақалпоғистон Республикасининг энг чекка ҳудуди ҳисобланган Мўйноқ туманида амалга оширилаётган кенг кўламли бунёдкорлик ишлари натижасида ҳудуд кўркам қиёфа касб этмоқда.

Хусусан, туман марказида бирин-кетин замонавий иншоотлар қуриб битказилаётир. Аҳоли дам олиш масканлари ва хибонлар ободонлаштирилиб, атрофга турли хил декоратив дарахтлар ўтказилмоқда.

Қисқа вақт мобайнида туманда бир нечта мактабгача таълим муассасаси, спорт комплекси, амфитеатр, маданият саройи, кўп қаватли

турар жойлар ва бошқа объектлар фойдаланишга топширилди. Шунингдек, аҳолига хизмат кўрсатиш тармоқлари, меҳмонхона, музей, савдо шохобчалари ва ишлаб чиқариш корхоналари фаолияти йўлга қўйилди.

Яқин кунларда фойдаланишга топширилган "Оқ кема" болалар соғломлаштириш оромгоҳи эса мўйноқлик ёшларга катта қувонч бағишлади. Бир сўз билан айтганда, Мўйноқ кун сайин гуллаб яшнамоқда.

ЎЗА фотомуҳбири

Мақсад ҲАБИБУЛЛАЕВ олган суратлар

РЕКЛАМА

"Туронбанк" акциядорлик тижорат банки Зангиота филиали Тошкент вилоятининг Чирчиқ шахри ҳамда Янгийўл шаҳарларида банк хизматлар офиси очиши муносабати билан офис бошлиғи лавозимига олий иқтисодий маълумотга эга, камида 5 йил банк стажига эга бўлган, бухгалтер лавозимига олий иқтисодий маълумотга эга, камида 3 йил банк стажига эга бўлган ҳамда назоратчи-кассир лавозимига ўрта махсус маълумотга эга, камида 3 йил банк стажига эга бўлган шахсларни танлов асосида ишга қабул қилади.
Манзил: Тошкент вилояти, Зангиота тумани, Эшонгузар кўрғони, Мустақиллик кўчаси.
Мўлжал: "Марҳабо" маркет 2 этажи.
Телефонлар: 78-150-20-24, 71-202-01-01 (561), 90-994-35-75

Каракалпакский филиал ООО «Агросаноат мулк маркази» 06 августа 2020 года в 15.00 часов в городе Нукусе проводит открытые аукционные торги, на которых в порядке последовательного роста начальных цен, выставляется на продажу:

1. Автотранспортные средство принадлежащего Нукускому государственному педагогическому институту имени Ажиянйазы Республики Каракалпакстан:
— Автомашина марки Нексия, 2009 года выпуска, гос номер 95/788ЕАА. Начальная цена 15 717 600 сум.
— Автомашина марки Ласетти, 2010 года выпуска, гос номер 95/233JAA. Начальная цена 19 326 100 сум.
Прием заявок от желающих участвовать в аукционных торгах производится с 9:00 по

18:00 ежедневно, кроме субботы и воскресения. Прием заявок прекращается 05 августа 2020 года в 16:00 часов. Покупатель вносит залог не менее 15 процентов от первоначальной стоимости заявленного имущества на р/с №20208000204970498001, МФО 00585, ИНН 207145085 КК филиала ООО«Агросаноат мулк маркази» в АК Турон банк. Информацию об объектах, выставляемых на торги, можно получить по адресу: РК г. Нукус. ул. Амира Тимура дом №122а. Телефоны для справок: 222-55-84.

ЗАВОД «КРАНЫ И СПЕЦТЕХНИКА»

ПРОИЗВОДИТ И РЕАЛИЗУЕТ ПОД ЗАКАЗ:

ГАРАНТИЯ 1 ГОД

- ▶ Автокраны — 16, 25, 32, 50 т.
- ▶ Краноманипуляторы — 3, 5, 10 т.
- ▶ Ямобуры.
- ▶ Автовышки — 11, 18, 22, 28, 31м.
- ▶ Самосвалы — 3т, 4.5т, 9т.

Товары сертифицированы.

Адрес: Республика Узбекистан, г. Ташкент. Тел./факс: (+99871) 262-97-78, (+99871) 262-23-61. Моб.: (+99890) 188-15-33, (+99890) 187-52-05.
E-mail: cst2008@mail.ru Web-site: www.avtkran.uz, www.krantas.uz

OZBEKISTON OVOZI

MUASSIS:

O'ZBEKISTON XALQ DEMOKRATIK PARTIYASI MARKAZIY KENGASHI

Bosh muharrir: Safar OSTONOV

TAHRIR HAY'ATI:

Ulug'bek INOYATOV

Ulug'bek VAFOYEV

Mahmud TOIR

Qalandar ABDURAHMONOV

Guliston ANNAQILICHEVA

Musiliddin MUHIDDINOV

Hayotxon ORTIQBOYEVA

Farrux HAMROYEV

(Bosh muharrir birinchi o'rinbosari)

Toshtemir XUDOYQULOV

Qabulxon — (71)233-65-45

Xatlar va murojaatlar uchun — (71)233-12-56

Reklama va e'lonlar uchun — (71)233-47-80, (71)233-38-55

E-mail: info@uzbekistonovozi.uz

MANZILIMIZ:

100000, Toshkent, Matbuotchilar ko'chasi, 32-uy.

Gazeta O'zbekiston Matbuot va axborot agentligida 0006-raqam bilan 2007-yil 11-yanvarda ro'yxatga olingan.

«Sharq» nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniyasi bosmaxonasida chop etildi.
Korxonaning manzili: Buyuk Turon ko'chasi, 41-uy.
Gazeta ofset usulida, A-2 formatida bosildi.
Hajmi — 4 bosma taboq.

Gazeta haftaning seshanba kuni chiqadi.

«O'zbekiston ovozi» materiallarini ko'chirib bosish faqat tahririyat ruxsati bilan amalga oshiriladi.

Г — 751. 1967 nuxxada bosildi.
Nashr ko'rsatkichi — 220.

t — Tijorat materiallari
O'zA yakuni — 19:20.
Topshirilgan vaqti — 19:20.

Sotuvda kelishilgan narxda

Navbatchi:
Nurullo OSTONOV
Sahifalovchi-dasturchi:
Bekzod ABDUNAZAROV

ISSN 2010-7639

Газетанинг электрон саҳифасига ўтиш учун QR-кодни телефонингиз орқали сканер қилинг.

1 2 3 4 5 6